Libellus de modo confitendi ⁊ penitendi.

pñiaz agas .i. velocit o p qñ .i. miors
Eniteas cito peccator cuz sit misera
.s. chrs
tor Judex

Pñs libell⁹ tractās de pñia siue de mō peni/
tēdi: tanq̄ de subiecto: diuidit ī duas ptes pn
cipales In quar prima determinat auctor de
pñia: prout respicit penitentē. In scda pte determiat auctor de pe
nitentia prout respicit confessorē. scda ibi. Confessor dulcis. Prima
adhuc diuidit in tres ptes Nā pmo auctor ponit q̄dā documēta
generalia Secdo specialit declarat de cōtritione. et ttio de confes
sione: et etiā interponit aliqua de satisfactione. scda ibi Oia pctā.
tertia ibi Vera sit ⁊ integra. Dicit pmo sic. o pctōr tu facias cito
pñiam: et sequit cā: quia iudex scz chrs est misericors.

Circa textum dubitatur

Primo quid sit penitentia
Secdo vnde dicit penitentia
Tertio quotuplex est penitentia
Quarto quid proficit penitentia
Quinto quare pnia debet fieri cito]
Sexto quō appeat q̄ deus est misericors

¶ Ad pmum rndetur q̄ pnia fm Ambrosiū sic diffinit Pnia est
pterita mala deplāgere ⁊ plāgēda iterū non committere. Vel fm
Gregoriū Pnia ē pctī cōmissi cū intima cordis contritiōe ⁊ lachry
mar effusione emendatio. Et tradit hec diffinitio ex dcis bti pau/
li dicentis. q̄ pctm non dimittit nisi plena contritio cū satisfactione
opm consequat. vel fm Gregoriū. Pnia ē ante acta pctā deflere / et
iterū flēda non cōmittere. Ex q̄bus diffinitionib⁹ primo seqtur q̄
pnia ē solum p pctis. Secdo seqtur q̄ pnia est solū p pctis cōmis/
sis ⁊ lnō cōmittendis. Tertio sequitur q̄ ad pniam reqrit dolor de
pctis Quarto seqtur q̄ ad verā pniam requirit intētio amplius
non peccandi. ¶ Ad scdm dubiū dr q̄ h nomē pnia dicit quasi
pene tenētia/ quia sine pena ⁊ dolore nunq̄ fit pfecta penitētia
¶ Ad tertiū dicit q̄ pnia multiplicit diuidit Primo in interiorē
tm q̄ est de iure naturali ⁊ in exteriorem q̄ ē ad arbitriuz homis.
Secdo diuidit pnia in solēnem ⁊ publicā ⁊ priuatam Solēnis pe

Quinc fit poenitentia

Diuisio poenitentiae

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DUSSELDORF

nitēcia est que imponit ab epo vel vicario suo et que fit cū solemnitatib⁹ eccie. Publica est que fit in facie eccie sed nō cū solēnitatib⁹ eccie vt peregrinationes fm aliquē modū specialem.scz cū nudis pedib⁹ vel discooperto capite. Priuata pnia est q̄ secrete fit vel fieri pt vt legere.orōnes.dare elemosynas.ieiunare.corp⁹ castigare.ꝛ sic de alijs. Tertio distinguit in liberā et coactā. Libera est quā q̄s libere facit.et illa ē ꝓprie sacramētū Coacta ad quā q̄s cogitur sicut fit in iudicio seculari p forefactis: et illa nō est ꝓprie sacramentū Quarto distinguit pnia in actualē et habitualē. Actualis est qua homo actualiter satisfacit p pctis cōmissis/et ad illā non quilibz hō tenetur sed solus pctōr Habitual' est quedā detestatio vel displicentia de pctō cōmisso.scz si sit cōmissum vel q̄ possit cōmitti si non fit cōmissum.ꝛ ad illā quilibet homo tenet sive fit in pctō sive non

¶ Ad quartū rndet fm scm Thomā q̄ p pniam absoluitur pctōr a pctō .restituit eccie reconciliat chō bonis spūalibus dicitur de filio diaboli filius dei.efficit et paradisus aperit ei Item pnia angelos letificat impios iustificat amissa bona reuocat et ad eternā vitā inuitat ¶ Ad ḋntū respondet q̄ pnia multis de causis debet fieri cito. Prima est qr diu expectauim⁹ Secda est qr ad magna vocamur.s.ad eternā gloriam Tertia ne ab eternis nuptijs excludamur vt ptz exemplariter i euāgelio de quinqz fatuis virginibus. Quarta ne ab hostib⁹ impediamur Quinta ꝓter penas cōpellendas Sexta ne blāde decipiamur/vt aues p aucupē piscis p piscatorē Septima ne morte pueniamur Octaua ne ꝯsuetudie teneamur Consuetudo enim est altera natura ¶ Ad sextum rndetur q̄ in multis appet dei misericordia qr fm Thomā de⁹ pctōres patient expectat:benigne recipit vlciscī dissimulat:a piculis liberat:grām donat:datā multiplicat:multiplicatā cōseruat:cōseruatā i celo nūciat offensam dimittit pctī post remissionē nō memīt errans a se reducit eūtes ad se cōducit cadentes erigit stātes tenere nō desinit et finaliter ꝓsenerantes in glam inducit

*i.sequēcia.s.spes ꝛc .i.obseruāda a te pctōre

Et sunt hec quinqz tenenda tibi

remissio pctōꝝ cōtritio cordis .i.cōfessio pctī

Spes venie.cor contritum.confessio culpe

.i.satisfactio penalis .i.vitatio peccati

Pena satisfaciens et fuga nequitie

¶ Consequenter in ista parte auctor magis specialiter determinat doctrinam predictam et hoc q̄ doctrinas speciales. Et diuidit

ista pars. Nam primo ondit que sunt necessaria facienti pfectā pe/
nitentiam. Scdo ondit que sunt sibi vtilia/ibi spne voluptates Pri
ma adhuc diuidit. Nā primo ostendit q̄ debet penitens necessario
tenere respectu sui. Scdo respcū ꝓximi/ibi vt dimittaris Dicit p̄/
mo sic q̄ hec quinq̄ sunt tibi tenenda ī pfecta pnia. i. spes venie. cō
tritio cordis. confessio oris. ac pctōr satisfactio et fuga peccatorum

Primo quid sit spes
Secundo quotuplex sit spes
Circa textum dubitatur — Tertio quid sit contritio
Quarto quid sit confessio
Quinto quotuplex est confessio.
Sexto q̄d sit satisfcio ⁊ q̄ sint ptes satisfactiōis

¶ Ad pmū dubiū rndet q̄ spes sic describitur Spes ē certa expe
ctatio future btitudinis ex dei gra et meritis ꝓprys ꝓuenies Vel
sic: Spes est audacia mentis de largitate dei concepta habēdi vi/
tā eternam p̄ bona merita Ex q̄bus diffinitiōib? Primo sequitur
q̄ non est spes de preterito nec ꝓprie de pnti vt pns ē sed solū de fu
turo. Scdo sequit q̄ nō est ꝓprie spes de malo sed tm̄ de bono Ter
tio sequtur q̄ non de q̄libet bono est ꝓprie spes/sed solum de futura
beatitudie ¶ Ad scdm dubiū rndetur q̄ duplex est spes scz spes
suffragij que fit respcū brōr ⁊ spes pnie vel ꝓprie auctoritatis que
fit respectu dei: vñ saluati non hnt spem nec etiā damnati/sed soluz
hoies in eccia militante, ꝓprie hnt spem et etiā aīe in purgatorio exi
stentes vnde illa spes q̄ fit respcū dei ē triplex. s. spes venie p̄ pctōr
remissionē de q̄ intelligit lrā Spes gratie p̄ dine gratie susceptiōez
et spes glorie p̄ cōsecutionē eternor gaudior ¶ Ad tertiū rndet
q̄ contritio sic describit. Contritio ē dolor volūtarie assumptus cu
ꝓposito cōfitendi ⁊ satisfaciēdi Et drnt contritio ⁊ attritio Nā attr
tio est quedā displicentia de pctō cōmisso: sed nō est pfecta Sz cō
tritio est pfecta displicentia. Vñ non q̄libet dolor ē contritio: put
contritio h capit imo nec q̄libet dolor p̄ pctis est contritio. Vnde
duplex est dolor p̄ peccatis/quid ā est natural ⁊ ille non est merito
rius tm̄ procedit ex dictamie recte rōnis/alius ē voluntari? et actua
lis qui procedit ex volūtate libere assumente dolorē cū ꝓposito con
fitendi et satisfaciendi ¶ Ad quartum rndetur q̄ confessio sic de/
scribit p̄m Augustinū Confessio ē p̄mo p̄ quē morbus latens spe
venie aperitur. Item sic p̄m Gregorium Confessio est peccatorum de
tectio. Vel sic scdm aliquos Cōfessio est apertissima coram sacerdo
te peccatorum declaratio ¶ Ad quintum respondetur q̄ duplex
est confessio. quedam est mentalis que fit soli deo. Et illa est de iu/
re naturali/alia est vocalis que fit homini ex ore ⁊ illa ē de iure po
sitiuo siue ordinato.

¶ Ad lextū et ad vltimū respondet q satisfactio siue satisfacere fm Augustinum sic describit. Satisfactio vel satisfacere est causas peccatorum extinguere vel extirpare et eorum suggestionibus. i. malis instigationibus aditum. i. accessum non indulgere sic q homo habeat firmum ꝓpositum pcā confessa uunq̃ committere neq̃ aliqua alia. Et sunt partes satisfactionis duplices q̃ quedam sunt principales et sunt tres. s. oratio ieunium et elemosyna. et quedam sunt secūdarie et minus principales/vt sunt peregrinationes vigilie castigationes discipline et huiusmodi. Et ille partes secundarie reducunt ad principales. Nam omnia carnem affligentia reducuntur ad ieiunium. oia vero spiritualia ad orationem et opera misericordie ad elemosynam Finaliter sciendū q duplex est fuga. scz fuga fugiendi et fuga fuganda. et scōm hoc dicitur q fuga dicit a fugo as are et fugio is ere /et vtranqz fugam habebit penitens. habebit enim fugam fugandi peccata et hoc per confessorem Scōo habebit fugam fugiendi respectu peccati committendi vt illius qd possit committi id est habebit firmum ꝓpositum amplius non faciendi hoc pctm nec aliquod simile.

vt pcā tua dimittāt tibi. malefactoribꝰ tuis tibi facta indulge

Vt dimittaris alīs peccata remitte

hoībus emendes hoīes ipm offendisse confiteris

Vis q satisfacies quos te lediſſe fateris

¶ In ista particula ostendit auctor que sunt necessaria penitenti respectu primi et ponit duas doctrinas dicens q tu peccator qui facis vel facere vis penitentiam debes remittere alīs q tibi malefecerunt Scōa doctrina est q satisfacies illi quibus tu malefecisti

Circa lrām dubitatur

Primo quid sit peccatum
Scōo q̃ sit dia inter pctm et delictum
Tertio a quo t vbi incepit pctm
Quarto qualiter homo cecidit in pctm
Quinto vtrū damnati in inferno pnt peccare
Sexto quare debemꝰ remittere malefactoribꝰ nostris peccatum

¶ Ad primū dubiū respondetur q pctm fm Augustinū sic describitur Pctm est voluntas retinēdi vel consequēdi qd iusticia vetat. vel fm eundem. Pctm est spreto naturali bono et immutabili rebꝰ mutabilibus adherere/vel fm eundem Pctm est omne dictum vel factū vel concupitum contra legem dei Item fm Ambrosium. Peccatum est preuaricatio legis diuine et inobedientia pceptorum. Ex istis diffinitiōibus sequit Primo q pctm principaliter est ī voluntate mala vel ex ea pcedit et est volūtariū. Vnde dicit Seneca. q omne

pctm ē actio volūtaria. Secdo sequit q̃ pctm ē cōtra iustitiā ex eo q̃ pnia pcedit ex dictamie iustitie. Tertio seqt q̃ iuste pctōr p pctis merek penas qr nullꝰ ē ꝓprie ⁊ iuste puniendus nisi p actione mala: nec etiā premiādꝰ nisi p actione bona. Quarto seqt q̃ oē pctm fit ꝗ legē vel p̄cepta dei. Quito sequit q̃ ī oī pctō ⁊ p̄cipue mortali ē dimissio dei ⁊ adhesio rerum mutabiliū. ¶ Ad secm rndet q̃ pctm duobꝰ modis cōmittit. s. faciendo malū ⁊ dimittendo bonū. et pmū ꝓprie dr pctm. secm vero delictū quasi derelictū. Alia dīa est: qr delictū est ignoranter cōmissum. Sed pctm est scienter cōmissum. ꝗ stantē drna non obstante vnū sepe ponit p reliq̃. ¶ Ad tertiū rndet q̃ fm mgrīm sentētiarū libro secdo. q̃ pctm originē et cām sui traxit ex bono quia ante pmū pctm nō erat aliqd malū. et hoc ꝓbat sic qr cū pctm originē et cām hūit. h̄ fuit ex bono aut ex malo. nō ex malo qa añ pctm non erat aliqd malū vñ oriret. g̃ ortū est ex bono scz ab angelo. qa angelꝰ scz lucifer añ pctm non erat nisi bona creatura vel creatura dei. Ex quo etiā ptz vbi incepit qa incepit in celo vbi summus angelꝰ ⁊ pmꝰ scz lucifer fuit q̃ pmū pctm cōmisit cū extollendo se dixit. ponā sedē meā in aqlonē ⁊ silis ero altissimo. ¶ Ad quartū rndet q̃ hō cecidit in pctm diabolo suggerēte. carne delectante. ⁊ aīa cōsentiente. Vnde aīa consentiens cōmittendo inobedientiā totā naturam humanā corrupit. vt habet Gene. capitulo. ¶ Ad qntū rndet q̃ dānati non pnt peccare. qa non pnt aliqd mereri. quia nullꝰ merek nisi in hac vita. Nec etiā saluati peccare non possent. Et si dicat q̃ angeli pns peccauerūt et ceciderūt vt ptz de lucifero ergo videt q̃ adhuc poterūt peccare et similiter sancti. Ad istud rndetur negādo consequentiā quia angeli iā sunt ita confirmati i charitate chri q̃ non pnt velle malū vel volūtatē ī malū vertere ⁊ sic pariformiter dicendū est de scis. ¶ Ad sextū rndetur q̃ nos debemꝰ alijs remittere mala nobis illata vt deus remittat nobis peccata et hoc petimꝰ in orōne dñicali qñ dicimꝰ. dimitte nobis debita nostra sicut nos dimittimꝰ ⁊ cz. nam si non dimittimꝰ debitoribus nrīs tūc petimus iudicium nostrum. quia tunc petimus q̃ deus non dimittat nobis debita nostra. et ergo errant qui volunt orationem dominicalem corrigere ⁊ meliorare dicentes. dimitte nobis debita nostra melius cū nos dimittimus debitoribus nostris

.i. premne delitias carnis illicitas .i. visiones vanas
Sperne voluptates/ludos/spectacula mundi.
derelinque malū socū strepitum
Desere consortem prauam/populiq̃ tumultum
occultas orōnes fcīm misericordie diligito
Secretasq̃ preces et opus pietatis amato

¶ In ista pte auctor ostendit que sunt vtilia cõfitenti ac penitẽti & ꝓnio que sunt fugienda ab eo. scdo que sunt acceptãda/ibi secretas qz preces. et dicit tu penitens debes spernere voluptates ludos et publica spectacula mũdi & malũ sociũ & tumultũ populi Tũc ibi secretasq; pces. dr q tu pẽitẽs dẽs amare secretas pces & opa pietatis

Primo quare voluptas sit spernenda
Secundo quare ludi sunt spernendi et vtrum impediant penitentiam
Tertio que sunt seruanda circa ludos
Quarto quare spectacla mũdi sunt spernenda.
Quinto quare penitẽs debet fugere malũ sociũ
Sexto qd nocet penitẽti tumultus populi

Circa textum dubitatur

¶ Ad primũ dubiũ rndet q voluptas multis modis ẽ spnda a qlibet hoie et precipue penitenti Primo qz nocet naturalib⁹/ qz dicit Boeci⁹ scdo de cõsolatiõe philosophie paucis eni ac minimis natura contenta est. Et iõ coiter dr q gula plures hoies interfecit q̃ gladius ꝓter hoc qz sequi videm⁹ ex gula et voluptatib⁹ graues et mirabiles infirmitates Secũdo nocet voluptas quãtum ad deũ qz cũ sit pctũ mortale est contra preceptũ. Tertio nocet quãtuz ad ãiam qz grauia pcta inde sequi solent vt acidia. luxuria. et hmõi. Quarto nocet proximo qz paupem priuat nutrimentis/pũt eni illa superflua dari paupibus ad eorz nutrimentum ¶ Ad scdm respõdetur q duplex est ludus scz diuinus vt ludus organorz et cantus ecclesie quibus diuinum officium pagitur. alius est ludus nõ diuinus sed magis secularis/et ille est duplex. quia quidam ẽ lucrãs pecuniarum vel rerum vt ludus taxillorum alearum et globorum et iste ludus lucrans est duplex: qz quidam cõmittitur fortune: vt ludus taxillorz: et quidam est qui regitur per intellectũ humanum vt est ludus scakorz. Alius est ludus non lucrans / et iste est etiam duplex/qz quidam fit ꝓter deductionem tempis vt in instrumentis musicalibus/quidam fit ꝓter vanam gloriam vt ludus theatralis ludus lanceaꝝ: et isti ludi theatrales sũt prohibiti/ similiter ludi lucratiui pecuniarum vel rerum. at etiam illi ludi qui committuntur fortune. Admittũtur tñ scdm leges aliqui ludi lucratiui si fiãt pro comestibilibus dummodo fiant ad modicam summam & non ducatur in consuetudinem Vnde ludi theatrales sunt prohibiti vt sũt luctationes publice torneamenta hastiludia vel huiusmodi. Primo quia fiunt male et indebite scz cum peccatis. Secundo quia fiunt malo fine scz ꝓter vanam gl'am et laudẽ mũdi Tertio quia multa mala inde sequũtur. scz homicidia ire inuidie superbie et huiusmõi. Ex quo sequitur q illi ludi sũt spernendi a penitente qualiter ludi impediunt penitentiã/quia auertunt homines a cõtritione cordis q

est maxime necessaria penitenti ⁊ ꝗ ludi moderati qui nō variarēt
mentē penitentis sed fierent solū ad refocillatiōem vel recreatiōem
spiritūū vitaliū pōt fieri ¶ Ad tertiū rndet ꝙ tria sunt seruanda
in ludo Primū est ꝙ nō fiat cū verbis turpib⁹ vel nociuis qz si fie
ret circa verba vel facta mortalia tūc eēt pctm mortale Scōm est
ꝙ in hmōi ludis non fiat intima delectatio q̄ ludentē a deo auer/
tere pōt seu a ꝓposito penitendi Tertiū ꝙ ludus cōgruat psone lo
co ⁊ tpi.qz si alias eēt veniale pctm.ꝓter circūstantias aggrauātes
fieret mortale ¶ Ad quartū rndetur ꝙ ideo spectacula mūdi sūt
spernēda qz in se mala sunt vt dcm est in sedo dubio etiā inducunt
circūstātes ad lapsum.s.ad lasciuiā vel crudelitatē cui circūstātes vi
dentur cōsentire ¶ Ad qntū respondet ꝙ quilibet ⁊ specialit pe/
nitens debet dimittere malum sociū ⁊ ꝗ iō:qz malus socius p ma/
las suggestiones inducit aliū ad peccādū frequēter qd nō faceret si
careret illo malo socio Et p oppositū quilibet dēt habere bonū so/
ciū cui sua secreta reuelet q̄ retrahet eū a vicijs et vult Boeci⁹ ī li/
bro de disciplina scholariū Etiā docet ꝗ psalmista Cū sēō sēs erz/
cū puerso puerteris. ¶ Ad sextū rndetur ꝙ tumult⁹ et strepit⁹
populi nocent penitenti:qz remouent ipm a pnia.qz vt vult philo/
sophus in de sensu et sensato motus maiores expellūt minores Er
go motus vel strepitus populi exteriores excludūt motus interio/
res.scz penitentie et deuotionis.

.i.cuncta delicta deflcat purus dolor de pctis

Omnia peccata plangat contritio vera

.i.inqrēs lōgitudies pctōꝝ qb⁹ in qb⁹ in qb⁹ tpib⁹ cū qb⁹ mēbrz

Scrutans etates sensus loca tempora membra

deflens .i.pctā ꝑus fcā nō hns ꝓpositū facere .i.q̄ dēbent fieri

Deplorans acta nolens committere flenda

deflens pctā oblita cū pctis factz pctis neglectis

Plangens amissa cum commissis et omissis

.s.plangas .i.proximū tuū defraudasti

Offensasqz dei ꝙ fratrem damnificasti

¶ In ista parte specialiter determinat de contritione et diuidit.
Nam primo ostendit in generali ꝙ debemus deplangere in contri/
tione. Secundo quas circūstantias debemus aduertere circa pec
catum in contritione/ibi scrutans etates Tertio ostendit in specia/
li de quibus sit habenda contritio/ibi deplorans acta Sed legan
tur partes simul Et dicit primo sic ꝙ habens veram contritionez
de pctis siue vera cōtritio debet deplāgere oia pctā simul et inqui
rere etates/ hoc est quā diu homo stetit in peccatis et sensus cum

quib⁹ peccauit ⁊ loca in q̃b⁹ peccauit: ⁊ tpa ī q̃bus tpibus: ⁊ mē/
bra q̃bus pctā sunt pacta etiā debet ī cōtritiōe deplāgere oīa pec
cata ppetrata ⁊ nō velle ampli⁹ cōmittere ea ⁊ debz deplāgere ea
pctā que sunt lapsa de memoria Et pctā cōmissiōis ⁊ omissionis
et q̃ sepe deū offendit p pctā ⁊ q̃ dāna pximo intulit.

Primo q̃s possit facere cōtritiōem.
Sēdo quare magz delek pctm̄ p contritionē q̃z
p alium actum anime
Tertio vtrū pro q̃libet pctō dēat ee cōtritio
Quarto q̃re cōtritio dēat deplāgere oīa simul
Quito quare illa que ponunt in lrā hic scz ea
tes sensus ꝛcz. sunt perscrutanda
Sex⁹ q̃ pctā dñr amissa q̃ omissa ⁊ q̃ cōmissa.

Circa textum dubitatur

¶ Ad pmū rndet q̃ ī contritione sunt ta tenēda fm scm̄ Thomam scz act⁹ doloris forma gre elicient⁹ ī actū ⁊ effect⁹ meriti sufficiēt⁹. ꝓter defectū pmi cōtritio nō ē in bonis qz in eis non ē act⁹ doloris. ꝓter defectū sēdi contritio non est ī dānat⁹. qz in eis nō est forma gre. ꝓter defectū tertij cōtritio nō est ī purgatorio: qz aīe ī purgatorio non sunt ī statu merēdi. ex q̃ seqtur responsio ad dubiuz. s. q̃ contritio sit solū in hoīb⁹ pnt⁹ vite ¶ Ad scōm rndet q̃ hec est ratio qz ī oī pctō est delectatio vel cōplacētia trahens hoīem a deo ⁊ qz contraria cōtrarijs curant q̃ actus delens pctm̄ debet facere pniam vel displicentiā pctōrum trahentē ad deū/ et sic est ī contritione ergo magz p contritionē q̃z p aliū actū aīe delek peccatum ¶ Ad tertiū rndet q̃ triplex ē pctm̄. scz originale veiale et mortale Pro pctō originali nō oportet fieri contritionē. qz p contritionē non delek/ sed p baptismū. Nec pro pctō veniali debz fieri nisi vna general' contritio si non sit nimis ductum ī consuetudinē vel non hēat circūstantias aggrauātes Sed p pctō mortali debz fieri pfecta pnia et special' cōfessio q̃ ad oēs ptes pnie ¶ Ad qr tū respondet q̃ hec est rō qz oīpotens deus non dimittit vnū peccatū mortale absqz alio ⁊ de isto videbit postea Vlm̄ metrista dicit Larga dei pietas veniaz non diminuiabit. Aut nihil aut totum te lachrymāte dabit ¶ Ad qntū rndet q̃ ista scz etates sensus ꝛcz. sunt pscrutāda qz aggrauant pctā vt dicet ibi/ aggrauat ordo loc⁹

Ad sextū rndet q̃ duplex distinguit pctm̄ scz cōmissionis q̃ peccator malū cōmisit/ et omissionis q̃ homo dimisit bonū ad q̃ tenebat ⁊ vtrūqz potest distingui/ qz quoddā est amissum. q. deletū a memoria de q̃ debz fieri contritio ⁊ cōfessio ī generali. aliud ē ī mēoria de quo debet fieri contritio ⁊ cōfessio in speciali.

q̃ pfitēs ñ mētiat q̃ ñ diuidat tua mundo corde
Vera sit et integra sit et confessio munda

velox cū spe assidua cū hūilitate volūtaria mānifesta
Sit cita firma. frequens. humilis. spōtanea. nuda
de ꝓprijs pcīis discrete cū plēa ꝓtritōe. i. tarda i ꝓlatiōe sñ fraude
Propria discreta. lachrymosa morosa fidelis

¶ In ista ꝓte auctor specialit determiat de cōfessiōe ⁊ diuidit i sex ꝓtes In ꝑma ondit qual dz ēe cōfessio. In scōa ꝗbus medijs dz fieri cōfessio In ⁊tia cui dz fieri. In quarta determiat de quibus pcīis dz fieri confessio In ꝗnta q̄ sunt circūstantie aggrauātes peccata In sexta ondit quō imponēda sit pnīa cōfitēn/ꝓtes patebunt Dicit ꝑmo sic q̄ cōfessio debet ēe vera ⁊ integra pura mūda velox subitanea ꝓter ꝓiculū mortis firma/frequēs hūilis/spontanea. i. volūtaria nuda. i. manifesta ꝓpria. i. de ꝓprijs pcīis cū discretiōe. lachrymosa. i. dolorosa tarda ⁊ fidel id est vera.

Circa textum dubitatur

Primo qñ debet fieri cōfessio
Secundo quid prodest cōfessio generalis
Tertio in quib⁹ casibus iterāda sit cōfessio
Quartū vtrū cōfessio pō dimidiari
Quinto vtrū ne vnus confessor pōt audire cōfessionem ⁊ alter absoluere
Sexto que sit rō illorū que ponūtur in textu

¶ Ad ꝑmum dubiū rñdet q̄ scōm iura ⁊ ex statuto mñis ecclesie quilibz q̄ puenit ad annos discretionis debet ad min⁹ semel i anno sez in pascha cōfiteri oīa pcā sua suo ꝓprio sacerdoti ⁊ coīcari: nisi forte ad temp⁹ abstineat de ꝓsilio sui sacerdotis Sunt tamē sex casus i qb⁹ scōm doctores tenet stari q̄s confiteri pcīm mortale /ꝑ/mus ē qñ aliquis timet postea non hēre opportunitatem confitēdi/scōs est quādo est constitut⁹ in articulo mortis/tert⁹ est quādo q̄s se exponit actui periculoso ad mortem vt in bello vel i nauigationib⁹/quart⁹ est qñ q̄s debet coīcari/quint⁹ quādo quis debet ministrare sacramētū aliqō/sext⁹ est qñ quis debz facere actum solenne in ecclesia vt legere euangeliū vel epistolā solenniter qz immūd⁹ nō dz esse ꝓco. i. nuncius verbi dei ¶ Ad scōm rñdet q̄ confessio general valet ad tria/ꝑmo ad remissionem pctōꝝ venialium Vñ licz ꝑm magistruz sentēciaꝝ libro quarto Pcā venialia confiteri debet et specialit illa que sunt frequēter iterata tñ non est necessariū i specialī de oībus confiteri cū sint quasi infinita sz ꝓ eis dz fieri confessio generalis/scōo valet confessio general ad remissionem pctōrum a memoria lapsoruz quāuis etiaz sint mortalia si non habēt i mēoria. Si tñ postea redirēt ad mēoriam dēbēt dici in spēali/tertio valet ad instructionem rudium vt sciant discernere inter diuersa pcā qz alias rudes peccata non reputarent peccata. ¶ Ad tertiū re/

spondetur q̃ cõfessio facta p̃us in sex casibus ẽ iteranda. Primus est qñ cõfessor cui peccator cõfessus ẽ est fatuus vel imperitus. Secũdus casus est si penitẽs cõtẽpserit satisfactionẽ sibi inũctã vel de nouo si oblit ẽ eã si tñ eã faceret et adhuc implere vellet nõ oportet confiteri. Tertius si cõfessor non hẽret absoluendi auctoritatem et mittat eũ ad supiorẽ. nũc si supior exigit oportet eũ de nouo confiteri. Quart est qñ quis fiere venit ad confessionẽ sine ꝓposito absoluẽdi 7 abstinẽdi 7 pctũ iterũ cõmittẽdi. Quintus est qñ aliqs dimidiat cõfessionẽ omittẽs sciẽter aliqd pctũ mortale. Sext est qñ qs dubitat de cõfessione an fecit cõfessionẽ alicui pctũ mortale.

Ad quartũ rñdtur q̃ non/ vnde habem sile in medicina corpali nã sicut ad sanitatẽ corpis medic non solũ cognoscit vnũ morbus sed oẽs et totã dispositionẽ 7 cõplexionẽ infirmi. ꝛ alias posset p vna pte corpis dare talẽ medicinã q̃ p alia parte tantũ corrũpetur sicut pro vna sanaret: et hoc venit ꝓpt diuersitatem morbi sic pari formit est de medico spũali. s de cõfessore q̃ debet oia pctã sil scire qr alias posset dare remediũ ꝗ vnũ pctũ qd nõ valeret ad aliud. si magis fortificaret/ etiã sicut ex vno morbo ita bene morit hõ sic ex multis/ sic etiã ita bene condẽnat aia pro vno pctõ mortali/ sic pro multis. Ad q̃ntum rñdetur ꝗ Guilhelmũ q̃ vn confessor nõ debet audire confessionẽ 7 alter absoluere: qr sacramentũ non ẽ diuidendũ. Vñ non põt bene dare remediũ de vulnere vel morbo sibi ignoto licet alteri sit notum. Ad sextũ rñdetur q̃ confessio debet eẽ vera/ ita q̃ hõ nõ mentiat et sibi nõ ascribat pctũ qd nõ fecit nec etiã minus dicat q̃ fecit. Secõo debet eẽ integra vt patuit in dubio precedenti. Tertio debet eẽ mũda q̃ fiat puro et mundo corde/ qr ꝗria cõtrarys curãt. Quarto debet eẽ velox. i. statim cum homo peccauit qr quãto diutius vuln manet sine remedio tãto magis fit putridũ. Quito debet eẽ firma. i. cũ firma spe de remissione pctõꝝ vel firma. i. fortis/ sic q̃ hõ nõ redeat stati ad pctũ. Sexto debet eẽ frequẽs/ qr q̃tiens quis cadit totiẽs dẽt resurgere. Septimo debet eẽ humil/ p humilitatẽ debz resurgere pctõr. Octauo debz eẽ spontanea/ qr pctũ fuit volũtariũ. Nono debet eẽ nuda/ qr q̃to magis nude vulnus oñdit medico/ tãto meli remediũ põt apponere. Decio debet eẽ de ꝓpriis pctis i. non de pctis aliorũ. Vndecio debz eẽ discreta sic q̃ hõ discrete dicat circũstantias pctõꝝ. Duodecio dz eẽ lachrymosa. i. cũ contritione vt p̃us patuit. Deciotertio debz eẽ morosa. i. tarda sic q̃ cõfessor non defraudet p celeritatem verborũ. Decioquarto debet eẽ fidelis. i. cũ fide chriana vt dicit ibi/ i p̃mis q̃rat/ 7 istõ idẽ ptz i his ꝗbus. Sit simplex humil ꝛfessio pura fidel. Vera frequẽs nuda discreta lachrymabil ac celerata. Fortis 7 accusans 7 sic parere parata.

.i.pniam agas pfecte veraciter pctōrem
Emteas plene si vere peniteat te
.s.nō cōfitere .i.nūcium p ⁊ non .i.p lras cōfitere ī ppa psona
Non per legatum nec per breue sed refer ipse
sacerdoti condolenti magis intelligenti enarra .i.melius viuenti
Cōpatienti plus sapienti dic meliori
diuersis sacerdotib' vtile est.s.nbi pctā tua
Presbyteris multis prodest si confitearis
pnitia sacerdotz absit manifesta socio tuo
Copia presbyteri si desit pande sodali
tui p sicut i.vulnera tue talit pctā manifestas
Corporis vt maculas anime sic crimina pandas

¶ In ista pte oñdit quibus medijs debeat fieri confessio dicens q tu pctōr debes plenarie penitere de oib' pctis ⁊ nō debes reuelare pctā p aliquē nūciū vel p lrās sed ppio ore debes cōfiteri Tūc ibi Cōpatienti Hic dicit q cōfessio debz fieri sacerdoti cōpatienti ⁊ intelligēti et bene viuēti.et dicit vltra q expedit p salute aie multz presbyteris confiteri/⁊ si deficit sacerdos nec pōt acquiri aliqs tūc confessio potest fieri socio.etiam tu debes manifestare crimina cordis sicut vulnera corpis

Circa textū dubitatur

Prio vtrū ꝓfessio valeat p nūciū vl p lram
Secūdo quare hō debet confiteri sacerdoti
Tertio quare debet fieri sacerdoti cōpatienti
Quarto an quis potest confiteri alteri sacerdoti q̄z suo ppio curato
Quinto vtrum aliquis pōt confiteri laico
Sexto quō itelligēda sit lra corpis vt maclas

¶ Ad pmū dubiū rndet fm Thomā p hec ꝓba q confessio facta p nūciū vel p lrām licet sit q̄dā bonū op' ⁊ meritoriū tū in quātū est sacramentū non debet sic fieri/qz determinata hz materiā.s.actū sermonis q̄ conscientia hois manifestari consueuit. ¶ Ad scdm respondet q ideo cōfessio debet fieri sacerdoti /qz sacerdotes possūt peccatorē absoluere a pctis ex q̄ eis cōmisse sunt claues ecclesie

¶ Ad tertiū respondet q pctōr debet confiteri sacerdoti cōpatienti qz cōpassio sacerdotis inducit pctōrē ad deuotionē ⁊ ne peccator terreat ⁊ sic ppter terrorē omittat cōscienter aliqd̄ pctm̄ mortale :⁊.debet confiteri sapienti.i intelligenti pctā ⁊ grauitates pctōrum quia medicus nescius nō pōt bene dare remediū egroto Etiam debz cōfiteri sacerdoti bono ⁊ bene viuenti/qz mali et iniusti confessores/sū

ceci ductores cecos/et sic ex vtraqz pte in foueā eterne dānationis ca
dunt vt solet etiam dici in his metris Si cecus cecū conat ducere se/
cū In foueā ductor pri cadit inde secutor ¶ Ad quartū rndet fm
ostiensem q decē sunt casus quib aliquis pōt confiteri alteri q̄z suo
prio presbytero. Prim est q̄ndo prius curatus ē imperitus sic q
nō potest subito cōsulere suo parochiano. petenda est tamen licentia
quam si non obtinuerit non obstat Secōs casus est qū quis transtu
lit domū vel habitationē ad aliā parochiā vl si hz domū in alia pa
rochia Tertius est qū ds ē vagabund vel pegrin rōne negociatio/
nis vel deuotiōis Dicit tn guilhelm/q talis debz hēre licentiā a su
is supiorib ad sic eundū. Quartus ē rōne delicti vt si delictū fuerit
ppetratū ī alia parochia Quintus est rōne studij vt cū scholaris trās
tulit se ad aliū locū non tū debet ibi recipe ordies nisi de licētia sui e/
piscopi Sext ē rōne necessitatis vt in articulo mortis Septim qū
quis habet spem q suus curatus ꝗ pro grato habebit uō tn ē abso
lut nisi curatus su dederit sibi consensum vel licentiā Octau si cu
ratus sit hereticus vel sismaticus vel maiori excoicatione excoicat.
Non quādo quis est infra annos discretionis. Decim est ppt spe/
ciale pūilegiū a papa archiepo vel epo concessum. ¶ Ad ūntum
respondet q quis pōt confiteri laico tpe necessitatis. dicūt tamē aliq
q sufficiat soli deo confiteri tpe necessitatis cū ppositō volūtate cōfi
tēdi sacerdoti si possz hēre ¶ Ad sextū rndet q lra ista pt duplicit
ītelligi. Vno mō sic tu dēs mānifestare crimia cordis sicē vulnera cor
pis. i. sicut vulnera corpis ondūt medico ita petā q̄ pncipalit sunt in
corde seruata presbytero. hec snia magis cōcordat lre. Alio modo sic
tu debes manifestare petā cordis et petā corpis/qa inter petā quedā
pt i corpe z qdā in aia/z ista snia cōcordat cū snia sequenti sequtur

petā carnalia fla iuramēta .i. gula iiusta acqsitio luxuria
Carnea sunt periuria crapula furta libido
in corde occulta est iuidia supbia iracundia auaritia
Mente latet liuor odium tumor ira cupido

¶ In ista parte ostendit de quibus peccatis debet fieri confessio: z
primo in generali ostendendo q ne sunt petā corporis et que anime.
Secundo ostendit ppositum de quibus debet specialiter fieri con/
fessio/ibi precipue pestis. Dicit primo sic q periurium gula furtum
luxuria sunt peccata carnis. i. carnalia/sed odium liuor superbia: ira
et cupido sunt peccata mentis: quia non fiunt carne vel corpore ad
extra sz remanent in anima

Primo que peccata dicunt carnalia et quæ mentalia
Secundo quid sit periurium
Tertio an omne iuramentum sit malum
Circa textum dubitatur Quarto vtrum iuramentum ad faciendum malum sit obseruandum
Quinto vtrum aliquis iurans per cautelam et alium decipiens sit periurus
Sexto vtrum littera in se sit vera

¶ Ad primum dubium rndetur q licet oē pctm sit radicaliter et pncipaliter in aia tm quedā dicūt carnalia/nō qa fiunt carnaliter ad extra vel p opationes extrinsecas/alia vero dnr mentalia que nō fiunt mediante corpe vel carne extrinseca/sz ad intra remanēt in anima ¶ Ad secm rndetur fm mgrm sntiam q piurium sic describit Periurium est mendacium iuramento firmatum Vnde fm Hieronymum in iureiurando debent eē tria.s.veritas iudicium et iustitia/et si ista defecerint non erit iusiurandum/sz piurium. Et dnt mendacium et piurium sicut superi⁹ et inferi⁹/qa mendacium est superi⁹ ad piurium Vn mendacium sic describit p augustinum. Mēdacium est falsa vocis significatio cum intentione fallendi ¶ Ad tertium rndetur fm magistrum sententiam q iuramentum qnqz est bonum et qnqz est malum Vnde sponte et sine necessitate iurare vel falsum iurare ē grande pctm/sed ex necessitate.s.ad assentiendum innocentibus vel ad federa pacis confirmanda non est malum Vn Aug⁹. Iuramentum est faciendum cū pigrit sint hoies ad credendum illud qd eis sit vtile ¶ Ad quartum respōdetur q iuramentum transiens in peiorē exitum poti⁹ est mutandum q̄ implendum/qa dicit Isidorus in mal promissis .rescinde fidem. in turpi voto muta decretum.qd incaute vouisti non facias impia enim est ꝓmissio que scelere implet ¶ Ad quintum rndet fm mgrm sententiam dicentem quacūqz arte verboꝝ quis iurat de⁹ tamen id conscientie verboꝝ est testis hoc ita accipit sicut ille intelligit cui iuratur Et subdit dupliciter aliquis reus fit qui deceptorie iurat. qa nomē dei in vanum assumit et primum in dolo capit ¶ Ad sextum rndetur q licet libido ꝓprie consistit in affectu tm in ꝓposito capit p actu extrinseco luxurie Et licz iuor et odium sint synonyma potest hic iuor accipi vt est inuidia transiens.et p cupidinem intelligit auaritia mentalis Sz p furtum intelligit auaritia extrinseca.s.mala acquisitio

spēaliter .i.septē pncipales morbos .i.confitearis pncipales
Precipue pestes septem memores capitales
tm riuulos cōfitere a petis pncipib⁹ manātes
Non solum fontes sed riuos dic inde fluentes

b ñ

pctõ pncipali pctm̃ fluẽs ex pncipali pl⁹ interdũ .i.nocens

Fonte suo riuus magis est qnqz nociuus

pro qz luxuria quã fecit loth cũ filiab⁹ prauior.s.sua quã hũit ex vio

Vnde loth incestus peior fuit ebrietate

p et .s.ffris sui.s.fuit peior interfectio abel ffna iracundia

Atqz cayn grauior cedes fraterna furore

¶ In ista parte oñdit auctor de qb⁹ pctis specialiter debeat fieri confessio et diuidit in tres ptes In prima facit qd dictũ est. In secũda enumerat pctã mortalia/ibi culpaꝫ fontes In tertio oñdit qmõ debz fieri cõfessio de pctis venialib⁹/ibi Cũqz sigillati Dicit pmo sic q cõfessio specialiter debet fieri de pctis mortalib⁹ siue septẽ capitalib⁹ z non solũ de illis sed de oĩbus inde prouenientib⁹ qz riuulus qnqz est magis nociuus suo fonte: et hoc declarat exemplariter vnde incestus Loth peior fuit q̃ sua ebrietas Et interfectio ipsi⁹ abel quã cõmisit cayn peior fuit furore ipsi⁹ cayn.

Prio quare pctã mortalia dñr pestes capitales
Scdo vtrũ pctm̃ nascat vel dñdat ab aliquo.
Tertio quõ pctm̃ vnũ descendit ab alio.
Circa textum dubitatur — Quarto an interficiens aliquẽ in ebrietate excusetur per ebrietatem
Quinto vbi habetur prim̃ũ exemplum quo probat textum suum
Sexto vbi habetur secundum

¶ Ad pmũ dubiũ respõdet q septẽ pctã mortalia ideo dicunt pestes qz interficiũt aiam/sed dicũt pestes capitales. qa ex ipsis omnia mala oriũtur.nullũ enĩ pctm̃ est qd ab aliquo istoꝝ originẽ nõ trahit. Nam fm Gregoriũ Radix cuiuslibet pctĩ ẽ supbia ¶ Ad secundũ rndet q ex supbia nascũt oia alia pctã vt statim patuit qa radix est oĩm pctõꝝ etiã supbia vult oẽs precellere z dolet si quis ei equatur ¶ Ad tertiũ rndet qa supbia vult oẽs precellere vt patuit sic ex ea nascit inuidia Inuid⁹ vero de facili irascit illi cui inuidet.ideo ex inuidia nascit ira sed ira cũ non põt vindicare tristat iõ ex ea nascit acidia. Acidia vero quietam vitã querẽs facit auarum Auaritia qa in tpalibus abũdat põt exercere gulã Gula vo ꝓter ventris impletionẽ de facili mouet ad luxuriã ꝛc; ¶ Ad quartũ respondet q interficiens aliũ in ebrietate non excusat imo tantũ magis vituperari debet Et si dicat non fecit hoc scienter vel volũtarie sed ignoranter/q̃ merito ignorãtia excusabit pctm̃. Dicendũ q oẽ peccatũ consequẽs aliqd pctm̃ volũtariũ debet dici voluntariũ sed tal ebrietas fuit volũtaria ergo et interfectio. Vtũ tal duplicitet debet puniri.s.p ebrietate et interfectione.i.homicidio ¶ Ad quintum

respondet q̃ p̃mũ exẽplũ littere habet Genesis decimonono vbi dicit q̃ loth post submersionẽ zodome et gomorre habitauit ĩ spelũca mon/tis cũ duabus filiab⁹ suis/ & dixit maior filia ad minorẽ. Pater nr̃ senex ẽ & nullus viroꝝ remansit in terra/veni inebriemus eum vino et dormiamus cum eo/vt sic seruari possimus cũ patre nostro & fecerũt sic. Ingressa est qz maior filia & dormiuit cũ pfs siliter & minor altera nocte & cõceperũt ambe et genuerũt: maior enĩ genuit moab & minor a/mon ¶ Ad sextũ rndet q̃ habet Genes sexto vbi sic dicit/ factum est aũt p multos dies vt offerret cayn de fructib⁹ terre munera dño Abel enĩ obtulit de p̃mis gregis suĩ et de adipib⁹ et respexit dñs ad abel & ad munera ei⁹ Ad cayn ꝗo & ad mũera ei⁹ nõ respexit Iratus qz cayn vehementer & concidit vultus eius. et sequitur q̃busdam die b⁹ interpositis dixitqz cayn ad abel frẽz suũ: egrediamur foras Cũqz enĩ ĩ agrũ venirẽt cõsurrexit cayn aduersus abel frẽz suũ & iterfecit eũ

criminũ pctã p̃ncipalia supbia inuidia

Culpaꝝ fontes sunt fastus liuor et ira

desidia luxuria quãtũ ad mẽtẽ cupido crapla luxuria q̃tũ ad op⁹

Acidiaqꝝ venus et auaritia gula luxus

¶ In ista pte auctor oñdit q̃ sũt pctã mortalia dicẽs q̃ fõtes pctõꝝ sũt fast⁹. i. supbia liuor. i. inuidia/ira/acidia/auaricia/gula & luxuria

Circa textum dubitatur

Prio q̃d sit supbia & que sũt species eius
Scdo cõformit dubitat de inuidia & cum hoc de ira eodem modo
Tertio de acidia
Quarto de gula
Quinto de auaritia
Sexto de luxuria

¶ Ad p̃mũ dubiũ rndet q̃ ꝑm Augustinũ supbia sic describit Supbia ẽ querse celsitudinis appetit⁹. vel sic ꝑm Thomã Supbia est cũ q̃s se extollit supra id qd̃ est sibi prefixũ a deo siue a regula diuina et species supbie patent breuiter in hoc metro

iactantia vana gloria impatientia paupm derisio

Jac van impa deri

simulatio arrogantia hypocrisis cõtẽptus displicentia

simul ar hypo con displi

¶ Ad scdm dubiũ rndetur q̃ ꝑm Augustinum inuidia sic describit Inuidia ẽ odiũ aliene felicitatis/vel sic ꝑm iohannẽ damascenũ Inuidia est tristicia de bonis pximi Et spẽs inuidie etiam patent

detractio rerũ vl hõr gaudiũ de malo alk.iuocatio aggregaꝰ dinatõ

Trac gau in ag di

machinatio oppssio.captio i ꝓb surreptio hõr suspiriũ mali

mach op cap surrep quoqz suspi

¶ Et ira sic describik ꝓm augustinũ Ira ē vlciscendi volũtas. vel sic ꝓm Thomã Ira ē appetitꝰ vidicte z spēs eius patēt

contētio rixatio ꝓba mala maledictio inobedia red.ma.pro bo.

Con rix ver ma inob red

blasphemia irritatio ꝑuaricatio ꝓberatio ,pxi homicidiũ vidcā odiũ

blas ir pre ver ho vin od

¶ Ad tertiũ respondek q acidia sic describik ꝓm iohem damascenũ. Acidia ē tristicia aggrauãs aim hois vt ei nihil agere libeat. Vel sic Acidia ē de virtutũ laudabili exercitio vtriusqz hois languida detectio/et species eius patent in his metris

ignorãtia derelictio dei ōsidia negligētia bñ fa.sōnꝰ tpe fui.ōi octiũ

Ig dere de neg som oci

despatio stulta locutio tristicia i aduersis cura rerꝰ tpaliũ hortatio

des stul trisquoqz cur hor

¶ Ad quartũ rñdek q auaritia ꝓm tulliũ Est ĩmoderatꝰ amor habēdi diuitias Vel sic ꝓm Bernar. Auaritia ē quarũlibet rerũ ĩsatia blk et in honesta cupido. Et spēs eiꝰ patēt i his versibꝰ

Vsura furtũ rapina simonia mēdaciũ ĩfidelitas

Vs fur rap simo men in

fraudulētia obduratio dolositas debitorꝰ nõ solua cupiditas piuriũ

frau ob do de cu per

¶ Ad q̃ntũ rñdek q gula sic describik Gula ē ĩmoderata obi l pot auiditas.i.cupiditas.vl sic gula ē vorax edacitas viribꝰ ñ ꝓtēta.l sic gula qñ aliqs i cōcēdēdo l ĩ bibēdo ab ordie rōis ĩcedit.z spēs eiꝰ st

securitas ebrietas vomitꝰ ludꝰ taloꝝ ōstructō sac tpis esus rerũ

Scur e vo lu sacri esus

rempis fractio iciuniorꝝ voti fractio vel non obseruatio

fractio icin quoqz voti

¶ Ad sextũ rñdek q sic describik Luxuria ē libidīosevoluptatis appetitꝰ Vel sic ē ex immũdis desiderys veniens lubrica mētis z carnis prosecutio z spēs eius patent in his ꝓsibus

ĩcestꝰ meretricari ōflora ꝓgniũ raptꝰ violēk adl'teriũ,pueca luxurie

In flo rap ad pro

nocturna pollutio cōcupiscentia cōsensus violatio tpis sacri fractio

noc concu con vio tempo

p̄ qñ diuisiz.s.quodlibet pctm̄ pctā cōfessus fueris sacerdoti

Cunqz sigillatim mortalia dixeris vni

oīa pctā .i.piter .i.que aggrauant sequentia pctā

Cuncta simul quecunqz grauant comitantia culpas

cōfitere in volūtate facere illud pctm̄ desiderasti

Dic citra factum committere quod voluisti

enarra pctā cōfitere illa pctā a memoria recesserūt

Dic venialia dic que sunt a mente relapsa

enarra pctā i.vniuersaliter pctā pande.

Dic tua delicta generaliter ista reuela

p qz culpabil' crimīb⁹ sua confitetur

Nam reus in multis quādo pctā fatetur

oīa pctā simul pādat aliqd pctm̄ cōfessus ē apparet

Vel queuis dicat vel nil dixisse videtur

.i.vltimū integre aliquis confiteatur

Postremū crimen si pure quis fateatur

pctā silere oē pctm̄ cōmittit sequitur

Inde tacere potest quicqnd redit aut comitatur

¶ In ista pte ondit auctor quō dēt fieri cōfessio d pctis venialib⁹ ⁊ de alijs pctis cōcomitātib⁹ alia pctā mortalia dicēs/qñ tu pctōr cōfessus es pctā mortalia/tūc etiā dēs cōfiteri pctā cōcomitātia ⁊ nō solū pctā ppetrata p op⁹ extrinsecū secū/sz etiā p volūtatē peccādi quā nō seqbat opatio.dic etiā pctā venialia ⁊ illa q̄ relapsa sūt a mēte.i. a mēoria.dic etiā tua pctā vniuersalit nullū pt̄mittēdo.nā pctōr faciens cōfessionē vl' dicat oīa pctā sit' vel nō videt aliqd dixisse. Sz si cōfiteat pctā sua vsqz ad extremū ⁊ si postea iterū faciat aliqd pctm̄ redeat.sibi ad memoriā tūc pōt tacere de primis confessis

Circa textū dubitatur

Primo qd sit peccatum veniale.
Secundo per que remittūtur pctā venialia
Tertio quid nocent pctā venialia
Quarto quō pctm̄ veniale fit mortale
Quīto vtrū volūtas peccādi sine opatōe sit pctm̄
Sexto vtrū potētia peccandi sit a deo.

¶ Ad pmū dubiū rndet q pctm̄ veniale ꝓz Aug⁹ sic describit. Est q hoiez vsqz ad reatū ppetue mortz nō ḡuat/sz tm̄ sp pena meret ⁊ ē sp a volūtate h̄ mouēte vl' pmittēte vel nō cohibēte Vñ pctm̄ veniale nocet multipliciter Primo quo ad penā obligat vt dicet ī tertio dubio ¶ Ad secūdum respondet q septem modis remittūtur peccatum veniale Primo mō per dignā eucharistie sumptionē. Scdo p aque

benedcē aspsionē. Tertio p elemosynaꝝ largitionem. Quarto p dominicam orōnem. Quinto per generalem confessionē que fit q̃tidie ī eccia. Sexto per episcopalem benedictionem. Septimo per veram contritionem. Vnde versus. Vngor confitcor aspgor conteror oro. Do benedico que venialia tollo ¶ Ad tertium rndetur q̃ peccatū veniale multis modis nocet Primo obligat ad penam: sed nō ad penam eternam/nisi adiungatur mortali peccato. Secūdo nocet quia animā maculat. Tertio nocet/quia minuit feruorem charitatis sicut a qua modica proiecta in ignē non extinguit ignē. calorem tamen eius obtempat. Quarto qr peccatū veniale impedit vt ptās anime ī bonis operibus lassetur et impediatur sicut grauius vadit equus oneratus pondere q̃ sine pondere. Quinto nocet/qr tardat hominem a gloria celesti quia homo statī deberet euolare post mortē ad gloriaꝝ cogitur ergo p venialia expectare per tēpus in purgatorio Sexto qr diminuit bona glorie celestis Septīo quia venialia peccata sepe faciunt occasionē mortalium ¶ Ad quartū respondetur q̃ ꝓprie loquēdo veniale nunq̃ fit mortale tn actus qui de se est venialis potest fieri mortalis quattuor modis. Prīo ex ꝓscētia: qr quicq̃d fit contra cōscientiā fit mortale ꝛ edificat ad gehennā. Secō ex placentia vn Augustinus. nullū peccatū in tātū ē veniale qꝫ non fiat mortale dū placet. Tertio ex dispositione/quia homo frequenter lapsus ī venialī disponitur ad mortale. Quarto ex progressu/quia veniale si non prohibetur quando progreditur fit mortale. ¶ Ad quintum respondetur q̃ pctm principaliter consistere dicit involuntate: vt patuit ex vna diffinitione peccati circa ꝓmū dubiū illius textus Vt dimittaris ¶ Ad sextum respondetur ꝑm magistrū sententiaꝝ q̃ potestas peccandi vel malefaciendi fit a deo. vnde apls Nō est potestas nisi a deo Itē iesus dixit ad pilatū Non haberes potestatē in me vllā/nisi tibi data esset desuper. Itē diabolus anteq̃ tolleret a Job dicebat dño mitte manū tuā. i. da mihi in eo potestatem

pctā religio diuersitas locoꝝ ꝓgnio it bo. ꝛ ma. diuersitas tpis

Aggūat ordo loc⁹ peccata scientia tps

senect⁹ an sit lib l f. fpetitio pctōꝝ plōga⁹ mltitudo rō q̃ hō peccauit

Etas conditio numerus mora copia causa

aggūat maneries ī pctō dignitas ecciastica modica resistentia

Est modus in culpa status altus lucta pusilla

¶ In ista pte ponit auctor circūstantias aggrauantes peccata dicēs q̃ ordo loc⁹ scia tēp⁹ etas cōditio nūer⁹ mora copia cā mod⁹ pctōꝝ sta. ⁹ alt⁹. i. dignitas pusilla lucta. i. modica resistentia aggūant pctā

Primo que sunt circũstãtie aggrauantes
Secũdo qualiter iste circũstantie aggũãt pctã
Circa tertum dubitatur — Tertio an etiã sũt circũstãtie alleuiãtes pctã
Quarto vtrũ sit necessariũ cõfiteri circũstantias aggrauantes
Quinto q̃t modis vnũ pctũ est graui⁹ altero
Sexto de intellectu ⁊ declaratione lre

¶ Ad primũ dubiũ respondet q̃ iste sunt circũstantie aggrauãtes sez ordo locus ⁊c. que patebũt in solutione sexti dubij ¶ Ad secũm rñdet q̃ circũstantiaꝝ aggrauantiũ quedã aggũãt in eadẽ specie et quedã trahũt ĩ alienã speciẽ Exẽplũ vt coire cũ cognata vt matri/ moniũ est/est circũstantia trahens ĩ alienã spẽm pctĩ. Ite circũstãtia rũ aggrauantiũ in eadẽ spẽ q̃dã aggrauãt notabiliter sicut furari cẽ tũ marcas auri notabiliter graui⁹ est q̃ furari denariũm et p̃ consequens q̃ntitas illa rei subtracte notabiliter aggũat Sed tñ est ĩ eadem spẽ furti/Alia aggũant in eadẽ specie/ sed non notabiliter/sicut scia diuitie vel hmõi Ite circũstãtiaꝝ quedã sunt pctã in se vt ẽ nũerus pctõꝝ ⁊ quedã non sunt pctã in se tñ aggrauãt pctã vt scia tempus locus ⁊c Ad tertiũ rñdetur q̃ sicut ponũtur circũstantie aggũantes sic etiã circũstãtie alleuiãtes Vñ cuilibet circũstantie aggrauanti cõrñt vna alleuiãs q̃ se habet puatie ad circũstantiã aggrauantẽ. Vñ scia aggrauat/si assistat.si non alleuiat. ⁊ sic siliter dicendum ẽ de alijs circũstantijs ¶ Ad quartũ rñdet q̃ necesse est confiteri oẽs circũstantias trahẽtes pctã in aliã spẽm. vñ pro adulterio nõ sufficit dicere peccaui cũ quadã muliere/nisi cõfiteat notabiliter circũstantias aggrauantes/nec p̃ subtractione denariorꝝ non sufficit dicere subtrahi aliq̃d sz confiteri oportet circũstantias aggũantes notabiliter ¶ Ad quintũ rñdet q̃ multipliciter vnũ pctũ ẽ grauius altero Primo mõ causalitate vt pctũ luciferi qõ processit ex extrĩseca malitia. Secõo generalitate vt pctũ ade in quo nos oẽs peccauimus. Tertio ex difformitate vt pctũ iude sez iudicio chr̃i Quarto difficultate remittendi vt pctũ in spũsctũ qõ dicit irremissibile. Quito periculositate vt pctũ ignorantie crasse/q̃a talis ignorãtia decipit hominẽ. Sexto insanabilitate vt pctũ cupiditatis. Vñ licet oia peccata senescãt in hoĩe ipsa tñ auaritia iuuenescit. Septio difficultate expugnãdi vt superbia q̃ efficit inexpugnabilis qñ dñat Octauo mentis cecitate vt ira que vsũ rõnis penitus excecat. Ad sextum rñdet q̃ p̃ma circũstantia aggrauans pctã est ordo Hã graui⁹ peccat eps q̃ p̃sbyter /et presbyter q̃ diacon⁹/et diacon⁹ q̃ subdiacon⁹ ⁊c. h̃ est in eisdem pctis. Secõa est locus/q: graui⁹ fit pctũ in eccia q̃ in cimiterio ⁊ generaliter in loco consecrato q̃ non cõsecrato. Tertia ẽ scia q̃a plus peccat sapiens q̃ insipiens et sp̃ in eodẽ pctõ. Quarta est temp⁹ q̃a graui⁹ fit pctũ in dieb⁹ festiuis ⁊ ĩ ieiunijs q̃ in alijs die

bus. Quinta est etas qa plus peccat senex q̃ iuuenis in codẽ pctõ. Sexta est cõditio qa magis peccat mulier cõiugata q̃ ancilla luxuriando Vnde lex moysi pcepit mulierem maritatã p fornicatione lapidari/ancillã vero flagellari Septima ẽ numer⁹ scz pctõr Vlñ isaias q̃ vilis facta est mens mea nimis iterãs vias tuas malas Octaua est mora. i. pmanẽtia i pctis et dilatio penitentie que valde grauãt peccata ¶ Nona ẽ copia rerũ mundanar quia cui plus committitur magis obligat⁹ deo efficitur qñ eũ offendit. vel copia. i. multitudo pctõr ⁊ sic p numerũ pctõr põt intelligi multiplex repetitio eiusdem pcti Decima ẽ cã sq̃ vrum pctm̃ fiat ex suggestione aliqua vel nõvl ex inuidia vt ex pura malitia vel ex alia cã. Vndecima ẽ mod⁹ peccandi/vñ si dormiens cũ muliere non teneat modũ naturalẽ fit q̃ui⁹ pctm̃ q̃ si altius esset Duodecima est status altus: scz dignitas eccia/stica vel secularis Quanto grad⁹ altior tanto casus grauior Decima tertia ẽ modica resistẽtia id est lucta pusilla qa graui⁹ peccat qui parua tentatione vincitur et non resistit q̃ si fortiter resisteret et tunc tã/dem vinceretur

infirm⁹ pnĩam agat .i. crimina .s. ore
Ger peniteat et culpas confiteatur
non iniũgetur egro corpal' pnĩa manifestek
Non imponetur huic pena sed insinuetur
pnĩam eger pficiet. i. cõualescẽtia corpal' egro tribuak
Hãc tamẽ implebit si firma salus sibi detur
eger moriak liberet q̃ hz cõtritionẽ cõfessor infirmũ
Si migret absoluat contritum presbyter egrum
egrum orõnes alleuiant abstinẽtia elemosyna amicor
Hũcq̃ preces releuent ieiunia dona suorum
pnĩa verecundia turpis p⁹ mortem fias
Vt sit pena rubor tibi vilis vt efficiaris
lrãtior p q̃ efficiarz ĩponik. s. infirmo .i. confitearis
Doctor vt fias iniungitur vt fatearis
abscondet in vltimo tua pctã
Judicio teget extremo confessio culpas
vt nõ cernat saluator p vel. i. diabolus ille hõ ꝓpt culpas strauit
Ne videat deus aut demon vel qui fecit illas
pctõrem illa pnĩa munera amicor
Hũcq̃ ieiuna dona suorum

¶ In ista pte auctor oñdit quõ eger seu ĩfirm⁹ dẽat penitere. i. con

fiteri ⁊ quō sibi sit īponēda pnīa/scdo quō debeat absolui/ibi Si mi
gret/tertio quō sit penitendu ⁊ quare/ibi Doctior vt fias. Et ōt q e/
ger.i.firm⁹ dēt hēre cōtritionē ⁊ cōfiteri plēarie pctā sua ⁊ nō facere
pnīam.⁊ sibi nō debet īponi pnīa/ꝫ debet sibi sic notificari/vt si fiat
san⁹ q illā impleat:ꝫ si mortē dēt absolui a pctis suis cōtrit⁹ et con/
fessis/et debꝫ releuari p pias elēosynas pces ⁊ ieiunia suoꝝ amicoꝝ
et loco pnie debet ei īponi rubor quē hēbit de h̄ q iā vil' erat post
mortē ⁊ tu peccator fias doctior.i.sapientior ad īqrendū de pctis.de
bes nude confiteri ⁊ subiūgit cām ibi Iudicio tegere.dicens q con/
fessio est tāte ptātis/q in extremo iudicio taliter tegit pctā q nec ōs
nec demē.i.diabol⁹ nec ipse pctōr posset videre illa

Circa textum dubitatur

Primo quō morientib⁹ sit imponēda pnīa
Scdo quō et a q̄b⁹ pctis sint absoluendi
Tertio an quis possit ī fine vite sue facere pen i/
tentiam bonam
Quarto quid fit de illo q̄ preuenitur morte ante
q̄ꝫ confiteat
Quinto quō aliq̄s fit doctior ex confessione
Sexto de extremo iudicio vbi quō et quib⁹ fic /
ri debeat

¶ Ad pmū dubiū rndet fm mgrm snīaꝝ sic dicētē de īfirmis in pi
culo mortis posit⁹ īqrēda sit pura cōfessio pctōꝝ tū ill' non ē īponen
da quantitas pnie/ꝫ tātū ē manifestāda seu insinuāda ⁊ si miguerit
tūc amicoꝝ orōnib⁹ et elemosynaꝝ largitionib⁹ pōd⁹ pnie ē subleuā
dū. Si vero cōualuerit pniam sibi insinuatā diligenter adīplebit

¶ Ad scdm rndet q tpe necessitat⁹.s.egritudis seu mortis pōt quili
bet īfirmus a q̄libet presbytero absolui q̄ꝫ ī snīa excoīcationis
eēt. Vlū si presbyter abnegauerit pniam penitentib⁹ morientib⁹ re
us erit aīaꝝ q̄a dōs ait cū conuersus fuerit pctōr saluus erit Vnde
confessio potest ēē in vltio tpe vite vt ptꝫ de latrone dextri lateris

¶ Ad tertium respondetur ex dubio precedenti.dicit tamen Augu /
stinus q difficile est scire vtrū talis saluetur vel damnetur/et ideo in
fert si vis a dubio liberari et certus esse.Age pniam duꝫ sanus es/et
ideo est valde periculosum differre penitentiam vsqꝫ ad finem vite

¶ Ad quartum respondetur fm magistrum sentētiaꝝ libro quar
to q si quis non sit confessus et habet bonum testimonium q non
poterat venire ad sacerdotem /qr preoccupauit eū mors in domo vl'
in via et si parentes eius faciant oblationem pro eo ad altare firmi /
ter sperandum est de salute et saluatione eius /quia deus ē inspector
cordis

¶ Ad quintum respondet q duplicīter dicit quis fieri doctior ex cō
fessione Primo modo quia cautior est ad cauendum sibi de peccatis

Secdo mō qz sapientior seu magis fit instructor/nā in cōfessione non solū vicia sūt manifestanda sed etiā doctrine et informationes saluatoris sunt exhibende ¶ Ad sextū rndet q extremū iudiciū sit horribile inevitabile intolerabile inopinabile z erubescibile. Ittez erit in valle iosaphat multiplex. Primo qz ille locus est cois qz est media regio hitabil Secdo qz ē loc' famosissimus z public' ꝓter opa nre redēptionis que ibi gesta sunt Tertio qz iosaphat interpretat quasi iudiciū dñi Vnde ezechiel ꝓpheta/cōgregabo oēs gentes z ducā eas in valle iosaphat z ibi disputabo cū eis:etiā fm mgrm sniarum nō solū chis iudicabit/sz etiā sci et' Iuxta illd dñi Vos q̄ secuti estis me sedebitis super sedes iudicātes duodecim tribus israel

Onfessor dulcis affabilis atqz benignus
ad inīūgendū pniaz ad iudicādū pr' condolens .s.ad ingemiscēdū.
Sit sapiens iustus sit mitis compatiensqz
p sic pctm qd ipsemet fecit.s.cōfes.absclōdat crimia pctōr i ꝓfes.dēa.
Vt crimen proprium celet peccata reorum
tardus ad iponēdū dolorē.pmptus ad dandū miscdiam
Sit piger ad penam sit velox ad miserandum
.i.dolenter se ostendat pctōrē macula austerum
Et doleat quotiens facit illum culpa ferocem
.i.emittat pia ꝓba dās ꝓba cōsolatoria dans ꝓba correctoria
Infundat oleum mulcens vinūqz flagellans
aliqn .i.ferocitatē qnqz exhibeat dulcedinē
Nunc virgam patris nunc prebeat vbera mtris
cōfes.i.secrete loqt alte loquat pniat ꝓbis cōpescit
Sibilet et cantet stimulet cum cogit oportet

¶ In ista pte auctor determinat de cōfessione ,put respicit cōfessōrē z diuidit Nā pmo ondit quō se hēbit cōfessor in gestis suis qn audit confessiones. Secdo ondit quō hēbit se in interrogando Tertio quales excitationes hēbit cōfessor. Quarto cōpat confessorē ad medicum Quinto ondit in speciali qual' pnia debet iponi ,p pctis varijs Sexto de opib' miscdie Septio ondit generaliter quō pnia sit inīūgenda.ptes patebūt in ,pcessu Pnia ps diuidit adhuc i duas Nā pmo ondit qual' debet esse confessor qualiter debet celare pctā sibi i cōfessione dicta/ibi vt crimen ꝓprīū. Dicit pmo sic q confessor debet esse dulcis affabilis benign' sapiens mitis iustus pius et cōpatiēs Tūc ibi Vt crimē. Dic sic q cōfessor debet celare pctā pctōr seu eā

fitentiũ sicut ꝓpria pctã et debet esse piger ad pniam /et velox ad dei
miam. debet se etiã ostendere dolentẽ qñ culpa facit ipm pctorem fe/
rocẽ. i. superbum. dẽt etiaz hẽre qñqz mollia verba et blanda et qñqz
aspera et ferocia et debet dare interdũ ꝓgam patris. i. austeritate ĩ ꝓ/
bis et qñqz debet prebere vbera mris. i. dulcia et suauia ꝓba/z qñqz
doz sibilare. i. basse vel secrete loq et qñz cãtare. i. alte loq fm oportunitatẽ

Circa textum dubitatur

Primo vtrũ vnus confessor posset mutare peni/
tentiã iniunctam ab alio
Secũdo quid debet fieri de surdis et mutis et
quomodo debeant confiteri
Tertio si sacerdos aliquod vtrum deberet sibi dici in confessione
Quarto que sit pena sacerdoz reuelantis pctã
sibi in confessione dicta
Quinto si confitens daret cõfessori licentiã reue/
landi vtrum posset pctã reuelare
Sexto si cõfessor cogeret reuelare vtrum posset
reuelare

¶ Ad primũ dubiũ rndetur q̃ si confessor velit mutare penitentiaz
debet quatuor aduertere. Primũ est q̃ discrete mutet illã pniam. i.
q̃ nõ imponet leuiorẽ vel grauiorem pniam nisi ex certis et legitimis
causis. Scõm est ꝓpter rõnalem et necessariã cãm. Tertium est q̃ h̃
faciat suoz respectũ subditoz. Quartũ est q̃ talis pnia non sit iniũcta
pro casu pertinente ad superiorem ¶ Ad scõm respondet q̃ surdi
et muti debent signis induci ad confessionem z ad detestationẽ pctõz
et si notabiliter capiatur eoz deuotio vel volũtas confitendi si pos/
sent: iudicãdũ ẽ de ill' sic de cõfessis hec Raymũd? ¶ Ad tertiũ rn
detur q̃ sic qz illõ quod ꝑus ꝓfessor h̃ sciuit sciuit vt homo sed qõ p
cõfessionem scit hoc nõ scit sicut hõ/sed vt deus. Et ꝓter h̃ publica
pctõres quoz pctã non solũ sunt nota sacerdoti/sed etiã alis tenent
confiteri illa pctã publica ¶ Ad quartũ respondet q̃ tripler ẽ pe
na sacerdotis reuelãtis pctã sibi in confessione dicta Prima est quia
peccat mortaliter si verbis vel signis illa reuelauerit/vt patz extra de
penitentia et remissione Secunda est quia debet deponi ab officio sa
cerdotali. Tertia est q̃ per totam vitam suam peregrinetur vel in
artum monasterij ad agendum perpetuam penitentiam trudatur.
Vnde Gregorius. Caueat sibi ante omnia sacerdos ne de his que si
bi confitentur peccata alicui recitet non propinquis non extraneis/
nec quod absit pro aliquo scandalo / Nam si hoc fecerit deponatur
et omnibus diebus vite sue peregrinando pergat ¶ Ad quintuz
respondetur q̃ si confitens det confessori licentiam reuelandi. Et si
illud reuelet non frangit sigillum confessionis tutum est tamen ne cõ

fessor reuelet nisi magne vtilitates/posset inde seq̃ et ꝗ duab⁹ de cau sis Prima ē ꝓpter reuerentiā sacramēti. Secda est ne confitens po / stea dicat illū confessorē reuelasse pctā sibi in confessione dicta

¶ Ad sextum respondetur q̃ si confessor cogitur per obedientiam vel iuramentum vel pnā ⁊ scit tale crimen de tali cuius confessor fu it tunc confessor si non potest p̃ aliam viam euadere potest licite iura re q̃ nescit illud crimen de illo quāuis tamen scit/nec in hoc ē pīur⁹ quia iuramentū non cogit eum ad dicendū aliquid q̃ꝗ qd̃ ipse scit vt homo.sed qd̃ ipse scit in cōfessione non scit vt homo/sed vt de⁹ cuius pro tunc est vicarius Vnde dicit Augustinus Nihil minus scio q̃ quod in confessione audio.

in ꝓncipio cōfes.interroget pctōr qualit fidē catholicā hz

In primis querat contritus quomodo credat

fidelis sit bñ cū corde .i.confiteat cū ore

Si credat sane:corde fateatur et ore

post predcā pctōris pctā diligēter.s.a cōfessore

Post hec rimentur peccantis vulnera caute

abominabile vitiū cōfes.non dicat aliquod

Contra naturam culpam non exprimat vllam

de deteriori pctō homo interrogetur

Ne super enormi simplex si conueniatur

peccato cognouit ad faciendum inducatur

De quo nil sciuit ad agendū sic moneatur

cōiūx aliqua illi⁹ pctī culpabil sapiente

Vxor adulterij rea confessore perito

penitcat adulterio facta vxor infamis viro suo

Sic luat admissa ne sit suspecta marito

¶ In ista pte auctor oñdit quō confessor dēt inq̃rere de pctis.et di uidit. Nā primo oñdit quid debet inq̃rere Secdo qd cōfessor non de bet inquirere Tertio quō adultera debet confiteri. Secda ibi Con tra naturā Tertia ibi. Vxor adulterij. Dicit ꝓmo sic q̃ ī ꝓncipio cō fessiōis ante oia confessor dēt inq̃rere de fide cōfitentis / qr fides est fundamentū oīm ꝛtutū/deiū debet q̃rere de singul pctis. ſz non dēt querere de pctis ꝗ naturā.ne pctōr postea moueat ad agendū talia pctā cōtra naturā que ꝓ⁹ nesciuit. Dicit vltra q̃ vxor adultera debz confiteri sapienti confessori ⁊ ſibi debet imponi talis penitentia q̃ nō habeatur suspecta a viro

Circa textum dubitatur

Primo quid sit fides
Secundo quare primo querendum sit de fide
Tertio que reqrunt ad pfectionē dei
Quarto qd opatur fides in homine
Quinto in quibus pctis non debet multiplex ī qsitio fieri
Sexto quid sit adulterium

¶ Ad primum dubium respondetur q fm aplm fides sic describit Fides est substantia rerū sperandarū argumento non apparentium. Unde Fides est substantia .i. fundamentum primi habitus virtutū et est rerum sperandarū/qz fides ppter assensum facit in nobis subsistere res speratas/et est argumentum quod probat de non apparentibus q sic sunt. z dicitur non apparentiuz/quia fides illa manifestat que per se non apparent. Unde etiā mgr sententiarū dicit q Fides est virtus qua creduntur que non videnr. ¶ Ad secm respondetur q ideo primo in confessione querendum est de fide /quia fides ē fundamentum aliarū virtutum quod multipliciter patet. Primo nā qd vult contemplari sine fide est silis illi qui solem vult videre sine oculis. Secūdo qui predicat sine fide sermonem fidelem non loquit et cōpatur plumbo deaurato Tertio qui opatur sine fide est similis illi qui struit pulcra edificia super arenam/quia fundamentum non ponit ¶ Ad tertium respondetur q multa requiruntur ad fidei pfectionem. Primum q sit in charitate informata sicut fides Marie magdalene quam fides saluam fecit/et eui dimissa sunt peccata multa. Secundum q sit deuotione feruida sicut fuit fides mulieris cui dixit deus. O mulier magna est fides tua. Tertium q sit bonis operibus approbata sicut fides Cornelij. Quartum est q sit fortitudine roborata sicut fides Stephani Laurentij. et aliorū martyrum. Quintum q sit humilitati subiecta sicut fuit fides beate virginis que ait. Ecce ancilla domini ꝛc.

¶ Ad quartum respondetur q fides multa bona facit in homine Primo saluat. vt dictum est Marie magdalene. Fides tua te saluā fecit. Secundo mentem purgat. vnde in actibus apostolorum Fide purificans corda eorū. Tertio contra mundum pugnat. vnde Sancti per fidem vicerunt regna. Quarto postulata impetrat. vñ O mulier fides tua magna est fiet tibi sicut petisti Quinto temporalia contemnit. vnde in fide Moyses grandis effectus est. Sexto perseuerare facit. Unde apostolus. tu autem in fide stas .i. perseueras. Septimo iustificat. vnde Credidit abraam deo z reputatum est ei ad iusticiam. Octauo beatificat. vnde Quia vidisti me Thoma credidisti. beati qui non viderunt et crediderunt ꝛc. Nono alias virtutes superedificat. quia fundamentum est aliarum virtutum

¶ Ad ḋntum rñdetur q̃ ꝑncipaliter in duob⁹ pctis non debet esse multiplex interrogatio. Primũ luxuria .i. in pctõ ꝯ naturã/ ḋa ꝑ hoc simplices possunt se mouere ad opus. Secõm est auaritia et spēaliter de turpi lucro non debent fieri subtiles inq̃sitiones ne posteri⁹ committant talia pctã ¶ Ad sextum respondet q̃ adulterium ē alieni thori violatio/et ꝺr quasi ad alterius thoꝛ accessio/et pōt vir triplici/ter cōmittere adulteriũ Primo mō si ipse sit vxorat⁹ ⁊ peccat cũ soluta Secõ mō si sit solut⁹/ſz peccat cũ maritata Tertio mō si vtergz.i. vir et mulier sunt copulati copula matrimonij ⁊ istud ē ceteris ꝗui⁹.

exhortetur penitentes iterũ in pctã cadant
Sepius ãmoneat confessor ne recidiuent
pctõres iterũ cadant exhortet .s. pctã sua
Si relabantur moneat q̃ confiteantur
quicũqz .s. inordinate solitaria loca inducũt secreta fugito
Quisquis amans loca sola nocent sola loca caueto
fugiant modos ad ruinam trahentes
Et vitent causas ad lapsus allicientes
exhortare pniam ꝑficere iniũctã ꝑ peccatis
Sollicites penam complere satisfacientem
suũ custodient diligenter suos corde membra
Os seruent caute sensus cum pectore renes
.i. ad malos lapsus pdcõꝯ pronior cõsuetudo
In prauos casus hoꝛ procliuior vsus
pdcm̃ graue plus custodire necessariũ
Hoc est difficile magis et seruare necesse

¶ In ista ꝑte oñdit auctor quõ confessor exhortare debet pctõres vt deserant pctã/ et dicit q̃ confessor sepi⁹ debet ãmonere hoies confessos ne iterũ cadãt ī pctã. Et si ceciderit iterũ ī pctã q̃ stati faciãt cõfessionẽ/ ⁊ q̃ ille q̃ amat ꝺz vitare loca secreta Et q̃ ipe cõfessus ī/pleat pniaz sibi iiũctã ⁊ vitet illa ꝑ q̃ cadere possz ī pctã ⁊ seruet caute os/sensus/cor/ ⁊ renes/q: illa ꝑna sunt ad peccandũ et ergo difficile ē illa seruare: sed est summe necessarium

Circa textũ dubitat

Primo ḋd sit recidiuare ¶ Ne recidiuet.
Secõ vtꝯ ꝯfessor ꝑt capere iuramẽtũ vl' votũ a ꝯfitente
Tertio vtꝯ opa vna ꝑ⁹ fca mortificet ꝑ recidiuationez
Quarto vtrũ bõa opa ꝑ⁹ fca ruiuiscãt ꝑ pniaz seqntẽ
Quito q̃re amãs dẽt cauere loca secreta
Sexto quare os sensus ⁊ renes debẽt caute seruari

¶ Ad primum respondetur q̃ recidiuare est iterum post cõfessionem in peccatis statim cadere ⁊ est valde horribile /quia nocet multipliciter. Primo quia homo p̃ pcm̃ secundarie fit impotentior ad surgendum. Secundo quia culpa fit difficilior ad remittendum. Tertio quia deus fit difficilior ad placandum Quarto quia diabolus fit difficilior ad expellendum. et de his omnibus possumus habere exemplum in vulnere prius sanato quod si iterato aperiatur tardius sanatur q̃ si ibi nunq̃ vulnus fuisset

¶ Ad secundum respondetur q̃ non est semper licitum capere iuramentum vel votum a confitente ne recidiuent. et hoc ideo vt euitem⁹ periculum. quia si recidiuaret post iuramentum vel votum duplici/ter peccaret. s. recidiuando⁷ votum frangendo Sũt tamen aliqui ca/sus in quibus potest capi iuramentum a confitente. q̃ non commit/tat amplius talia scilicet quando quis absoluitur ab excommunica/tione. Item quando aliquis fuit incendarius. Item hereticus Itẽ existens in nephando crimine.

¶ Ad tertium respondetur q̃ dupliciter opus dicitur viuum. Vno modo quia efficitur a vita ⁊ sic opus factum in charitate nunq̃ mor/tificatur. Alio modo quia efficit vitam et hoc dupliciter vel quo ad subiectum ꝓprium et sic mortificatur vel quo ad subiectum alienum et sic non mortificatur q̃ venit ad gloriam electorum

¶ Ad quartum respondetur q̃ opa bona facta in pctõ mortali nũ q̃ reuiuiscunt per pniam sequentem valent tamen ad tria. Vnũ⁹. Que sub mortali bene fiunt dant bona terre Cor faciũt habile minu/unt tormenta gehẽne. Sed bona opera mortificata/per recidiuatio/nem possunt viuificari per penitentiam sequentem / vt per gratiam superuenientem. Vnũ⁹. Illa reuiuiscunt que quondam viua fuerũt Viuere non possunt que mortua nata fuerunt.

¶ Ad quintum respondetur q̃ amans debet vitare loca secreta /q̃ loca et tempora inducunt hominem sepius ad peccandum /⁊ maxi/me ad luxuriandum. vt solet dici in his versibus. Si venerem vitare velis loca tempora vita. Nam locus et tempus pabula pre/stant ei.

¶ Ad sextum respondetur q̃ os ad duo deseruit. s. quo ad saporem ne homo peccet ergo saporem ⁊ gustum debet caute custodire. Se/cundo deseruit ad loquelam. nam in multiloquio non deest peccatum Sensus etiam debent caute seruari. q̃ sunt porte corporis quibus peccata possunt intrare ⁊ precipue visus et auditus. et ergo caute de/bent seruare. pectus etiam debet seruari. s. pre peccatis cordis. Re/nes etiam debent seruari pre luxuria que ex istis oritur. Vnũ⁹. Re/nes luxurie sunt sedes ac alimenta.

.i.iudex extrinsecus aliquas inhibetur
Vt q̃ foris iudex p̃ personas prohibetur
.i.cõuertere suũ dãs medicinã ꝓhibet mutare
Flectere iudiciũ: medicus variare medelas
.s.cõfessor ꝓter odiũ puideat ꝓter amorẽ
Sic anime iudex odio caueat vel amore
peccatores pnia grauare .i.mitigare
Offensos penis onerare vel alleuiare
scẽ cõsuetudines antiquor traditiones cõfes.imitet
Ecclie mores vel patrum scripta sequatur
.i.quãtitas pnie ꝓpe quãtitates peti
Sitq̃ modus pene iuxta moderamina culpe
modus facilior grauior
Et tanto leuior quanto contritio maior
sanant diuersa medela aliquod
Vt medici curant vario medicamine corpus
demõstrãt infirmitates sc̃z illaꝝ inflationẽ cutis
Vt sumant febres vt vulnus siue tumorem
diuersa peccatrices exigunt remedia
Sic anime varias egre poscunt medicinas

¶ In ista pte auctor cõpat cõfessorẽ ad iudicẽ scl'arẽ ⁊ ad medicum Et diuidit.nã ꝓmo ptz q̃ dcm ẽ.scdo oñdit specialiter ⁊ cõpat confessorẽ ad medicũ/ibi Vt medici curãt Dicit ꝓmo sic q̃ sicut iudex extrinsecus non debet flectere iudiciũ ꝓter ꝑsonas.sic etiã iudex vl' medic' aie.i.cõfessor nõ debet cõfessis alleuiare vel aggrauare pniaz ꝓt odiũ vel amorẽ.sed debet respicere ad consuetudinẽ eccie ad dicta doctoꝝ ad quãtitatẽ culpe et ad magnitudinẽ contritionis.Vnde sicut medici curãt varias infirmitates varijs remedijs vel medicinis . vñ aliter febres.aliter vulnera aliꝗ tũores curãt/sic etiã aie peccatrices varijs indigent remedijs contra alia ⁊ alia peccata

Primo quot modis frangit iustitia iudicij
Secdo que reqrũtur ad iustum iudiciũ
Circa textum dubitatur
Tertio quid valet iustitia
Quarto vtrũ acceptio ꝑsonaꝝ sit petm̃ ĩ iudicio
Quinto vtrum iudex potest accipere munera
Sexto quid intelligit auctor per febres vulnus et tumorem

¶ Ad primum dubium rndet q̃ tripliciter quertitur sive frangitur

iustitia iudicij. Primo amore. s. psone vel pecunie Vnde Isaias. Ve vobis qui iustificatis impiū p muneribus. et isti sunt iam dilecti in mundo Scdo quertit iustitia timore ꝰ qd dicit euangeliū Nolite e/ os timere qui occidūt corpus. aiam aūt occidere non possunt. Ter/ tio rāore vel invidia Vnde in euāgelio. Pilatus sciebat q p invidiaz tradiderūt ihm t p oppositum valde laudandus est iudex que nō flectitur aliquo istoꝝ modoꝝ. et isti modi habent etiā veritatē de iudi ce aie scz de cōfessore ¶ Ad scdm respondet q tria requirūt ad ꝗ q iudicii sit iustū. Primū est q procedet ex iustitia. i. q ipsa snia ē iu/ sta. Scdm est q in iudice sit auctoritas iudicandi. Vnde iudex secula ris non potest se intromittere de causis ecclasticis Tertium est q se/ tentia conferatur fm rectā rōnem prudentie/ alias eēt iudicii suspici osum et temerariū ¶ Ad tertiū respondet/ q iustitia pmo modo beatificat. Vnde i euāgelio. Beati q esuriūt et sitiūt iustitiā. Scdo exaltat Vnde sapientie. Qui oratur iustitiā exaltabit Tertio appe/ titū cōcupiscentie refrenat/ vnde Isaias. Erit iustitia cingulū lūborū ei? Quarto a morte eterna liberat/ vnde Prouerbioꝝ iustitia a morte li berat. Quinto coronat. Vnde apls Reposita est mihi corona iusti/ tie Sexto remunerat Vnde psalmista Retribuet mihi dnus fm iu/ stitiā meam ¶ Ad quartū rndet acceptio psonaꝝ in iudicio ē pec/ catū vt satis ptz ex iam dictis Et fit acceptio psonaꝝ qn iudex melio? iudicat amicis cognatis dnis diuitibus vel potētib? q̄ inimicis alie nis seruis pauperibus vel impotentibus ¶ Ad qntū respondet distinguēdo de iudicib?/ qr qdā sūt iudices ordinarij/ et isti non debēt accipe mun?. et specialit nō debēt petere/ qr ex officio tenent iudicare alij sunt iudices delegati/ et isti possūt petere expensas moderatas. s. z nō vltra. vt ptz extra de vita et honestate clericoꝝ. hec raymūd?

¶ Ad sextū rndet q i ꝓposito p febres vuln? et tumorē itelligūt ea principalia pcā mortalia/ nā p febres itelligit luxuria/ p vuln? itelligit auaritia q ē sicut profunditū vuln? cui? termin? nō pōt inueniri sic nec auar? saciari pt. licz i sene oia vicia senescāt. sola tn auaritia i eo iuue nescit. p tumorē intelligit superbia/ qr sic tumor ē qdā eleuatio cui? vel alteri? rei tumescentis. sic etiā tn superbia int alios vult se eleuari

opposito mō iūgas ꝓpt ea sue opposita maculis

Opponas igitur anime contraria morbis
bona donet auarus viuat tanq̄ castrat? imūd? hō
Propria det cupidus se castret luxuriosus
o hō invidiose invidiā remoue homo superbiam
Invide liuorem depone; superbe tumorem

moderat⁹ cſus ſupfluitatē cibi ſua refrenet iracundiā
Sobrietasq; gulam patientia comprimat iram
deponat q̄ leſus ē faſtidia
Amoueat leſus rancorem tedia meſtus
ſuptio vnde ſoluat excellentia potationis
Potus aque redimat exceſſus ebrietatis
tue voluptates puniet caſtigatio carnis
Carnis delitias caſtiget virga flagellans
digne pniam agat ſubtractum raptor reſtituat.
Vt bene peniteat ablatum predo reportat

¶ In iſta parte auctor ſpecialiter oñdit quō circa quodlibet peccatum confeſſor dabit ſpeciale remediū dicens q̄ tu debes dare medicinas que ſint ꝗrie morbis.i.pctis.nā cupidus.i.auar⁹ debet dare ꝓpria bona/luxurioſus debet ſe caſtrare .invidus debet dimittere iuidiam.ſuphus ſuphiā. Sobrietas edendi debet corrigere gulam.patientia irā.leſus debz dimittere rancorē.z meſtus tedia Ebrietas debet caſtigari p potū aque z cōtra delitias carnis debet fieri flagellatio. Et raptor debet reſtituere ablata.

Primo vtrū pctā pñt curari p contraria
Secō quō vicia pñt mutari ī vtutes ꝗrias
Circa textū dubitatur Tertio q̄ ſunt cōſiderāda in ſatiſfactione
Quarto q̄ ſūt reqſita ad ſufficientē ſatiſfactionē
Quinto an predo debet ablata reſtituere
Sexto de intellectu littere

¶ Ad primū reſpondet q̄ ſic qr vnū contrariū natū ē expellere reliquū vt caliditas expellit frigiditatē etiā ōt petr⁹ hiſpan⁹ in pdicamētis q̄ vt⁹ ꝗriat vicio ¶ Ad ſecōm rñdet fz philoſophum ſecō ethi cor ibi ōt virtus moralis cōſiſtit ī medio . Vbi virtus ibidē deſcribit ſic. Virt⁹ ē habitus electiu⁹ ī medietate cōſiſtens/z qr virt⁹ cōſiſtit i medio ſcz duorū vicioꝝ extremoꝝ q̄ vnū ē ſupra z aliud infra vt liberalitas mediat inter duo vicia extrema quorū vnū eſt ſupra .ſcz exceſſiue dare et dicit pdigalitas .aliud eſt infra.i.modicum vel nihil dare Et dicit parcitas.vult ergo textus q̄ cupidus vt pdigus large ſua diſtribuat luxurioſus totaliter ſicut caſtratus viuat/non tamen debet ſe priuare mēbris ¶ Ad tertium reſpondetur q̄ tria ſunt conſideranda in ſatiſfactione in quib⁹ ſatiſfactio dēt corrñdere culpe . Primū eſt numerus.nā pro ſubtractione duorū denariorū nō ſufficit ſatiſfactio vnius . Secundum eſt pondus. Tertium eſt menſura. Vnde Auguſtinus tāto tpe quis deberet eſſe in pena qnanto fuit in culpa

¶ Ad quartū reſpondet q̄ ad ſufficientē ſatiſfactionē reqrūt aliqua ex parte dei.aliqua ex parte peccatoris.et aliqua ex parte eccleſie. Ex

pte dei reqrūtur duo Primū ē mia qua de⁹ culpā indulget. Scōm est iusticia Ex pte pctōris etiā requirūtur duo. Primū ē dolor de pctis ppetratis ⁊ omissis bonis Scōm est amor dei et suoꝝ pceptoꝝ Ex pte eccie duo reqrunt Primū ē meritū chri ⁊ scōrum Scōm est indulgentia q̄ dat p papā epos vel eoꝝ vicarios ¶ Ad qntū rñdetur q predo et quilibet hñs bona iniusta tenet illa restituere illis ex quib⁹ sunt extorta vel heredib⁹ eoꝝ Et si nesciant illi debet dari pauperibus vel vsui eccie in tali citate vel villa in qua illa bona sūt male acq̄sita ⁊ non solū principales .i. qui pncipaliter iniusta bona acq̄sierūt tenent restituere sed etiā illi qui auxiliū vel fauorē adhibuerūt Unde nouem modis aliquis ē in culpa mali q̄ tamen principaliter non fecit illud malū ⁊ dicuntur nouē pctā aliena Unde vers⁹ Jussio cōsiliū consensus palpa recursus. Participans mutus non obstans non manifestans, et declaratio istius habet in Ut tibi sit vita

¶ Ad sextū rñdet q cum dr in textu castret se luxuriosus. Nō vult dicere q luxuriosus debet se priuare membris suis / qr hoc eēt magnū pctm. sed intendit dicere q talis luxuriosus debet caste viuere ac si esset castrat⁹ Jtē p rancorem intelligit auctor inuidiā inueteratam vel aim seu ꝓpositum vindicandi lesionē illatam. Jtē p mestum itelligit auctor turbatū vel dolentē vel scōm alios hoīem acidiosum: et hoc ē satis consonū lrē. Jtē p pdonē intelligit q̄libet hñs bona alicuna iuste vt Predo fur latro vsurarius symoniacus.

nudos esuriētes sitiētes hospitor vagos īfirmos captiuos
Vestio cibo poto tectum do visito soluo
cōmodū facio dolentib⁹ errātes pauperibus. s. debitorib⁹
Cōmodo cōpatior conuerto dono remitto
primos vt desistāt a pctis do cōsiliū .i. quodlibet mun⁹
Arguo supplico consulo do q̄cunqz talentum
geniculor deuote macero corp⁹ in bonis castigo corp⁹
Flecto genu vigilo ieuno laboro flagello
vestimenta īcedo nudis pedib⁹ cōtritionē h ēo p indulgētijs
Vestio dura pedes nudor tero cor peregrinor
pniam ago orōnes p pctis p venia punitur
Peniteo lego ploro precor caro sic maceratur

¶ In ista parte ostendit auctor que sunt opa misericorie / et patz sentē tia in littera ⁊ in expositione vltimi dubij.

Primo quotuplicia sunt opa miscōie
Secundo que sunt opa miscōie ad que reducūtur oīa ista hic in textu posita
Circa textum Tertio quare dicuntur opa misericordie
dubitatur Quarto an pauperes etiā possunt aut sciunt facere opa misericordie
Quinto que sit diuersitas inter ieiunantes
Sexto dubitatur de intellectu litere

¶ Ad primum dubiū rndetur q duplicia sunt opa miscōie. Nam quedam sunt corporalia. q.s. fiunt p subuentionē extrinsecā Alia sunt spūalia que sez fiunt per merita bona que merita postea dicentur.

¶ Ad secundum respondetur q opa miscōie corpalia reducunt ad septem. Primum est visitatio infirmoz. Secūdum est cibatio esurientium. Tertiū est potatio sitientium. Quartū est redēptio captiuorū. Quintū est vestitio nudoz. Sextū ē collectio pauprm peregrinorum. Septimū ē sepultura mortuoz. Vlū ꝓlus. Vlsito poto cibo redimo tego colligo condo Et opa miscōie spūalia etiam reducunt ad septez Primū est delinquēti ignoscere Scōm est peccantē corrigere. Tertium est ignorantem instruere. Quartū est dubitanti consulere. Quintū est mestum cōsolari. Sextū est pro salute proximi orare. Septimū ē iniuriam sustinere. Vlū. Corripit ignoscit solatur cōsulit orat Sustinet informat que prius est animo. Vel sic Corripe suade doce dimitte solare fer ora ¶ Ad tertium rndetur q duplici de causa dicunt opa miscōie. Prima est qz procedunt ex misericordia et pietate hois z fiunt simpliciter et pure intuitu pietatis z amore dei Secunda est qz miscōiam dei impetrāt/et deum ad miscōiam ꝓuocant. vū in euangelio. Esuriui et dedistis mihi māducare. Et sequtur ad ꝓpositum. Venite ergo benedicti patris mei zcꝯ. ¶ Ad quartum rndetur q pauperes ita bene possunt impetrare miscōiam dei sicut diuites Vnde licet pauper non tenetur neqz etiam valet aliquos vestire et nutrire et huiusmodi opera bona facere ad hoc ideo non tenetur quia deficit in medio sez in bonis temporalibus. vnde deus nihil inquirere vult vltra posse. Secundo licet pauper non potest vestire nudos z nutrire esurientes: satis tamen est q habeat bonam voluntatem z libenter impleret opere si non deficeret in bonis. z ideo ita bene exercet opera misericordie sicut ille qui opere implz. quia deus est inspector cordis

¶ Ad quintum respondetur q diuersi homines ꝓter diuersas causas ieiunant. Vnde quidam ieiunant ꝓter sanitatem vt medici/quidam ꝓter laudem vt hypocrite. quidam ꝓter paritatem vt auari. quidam amore dei/vt boni homines. Vlū. Ieiunat fictus. i. hypocrita bonus vt populo videatur. Ieiunat parcus /ne res sua dimi

nuatur. Jeiunat medicus ne morbus ei dominetur. Jeiunat iust⁹:
vt iusticias mereatur.
¶ Ad sextum respondetur q̃ primum opus est vestire nudos Un/
de Cum videris nudum operi eum. Item in euangelio Nudus e/
raz z operuistis me. Secundum opus misericordie ꝑm ordinẽ text⁹
pñtis est potare sitiẽtes. Tertium est cibare esurientes. Unde pro
pheta. Si esurierit inimicus tuus ciba illum/si sitit pota illũ Quar
tum est dare tectum.i.hospitare pauperes vel peregrinos. Unde e/
genos vagosqz induc in domum tuam. Quintum est visitare infir/
mos ad consolandum eos z inducendum ad deuotionem Unde in
Euangelio. Infirmus eram et visitastis me. Sextum est solucre
captiuos. Unde in euãgelio. In carcere eram z redemistis me. Se
ptimum est commodare.i.indigentibus dare. Unde psalmista Iu/
stus tota die miseretur z cõmodat. Octauũ est habere cõpassionem
Unde Job flebam super eo qui afflictus erat compatiebar paupe/
ri. Nonum est conuertere peccatorem ab errore. Unde Jacobus
Qui conuertit peccatorem ab errore vite sue saluabit animam su/
am deus a morte. Decimum est donare elemosynam Unde prophe
ta. Date elemosynam z omnia munda sint vobis Abscondite elemo
synam in sinu pauperis :et ipsa orat pro vobis ad dominum. Nam
sicut aqua extinguit ignem/sic elemosyna extinguit peccata. Unde/
cimum est remittere malefactoribus nostris. Unde Euangelista.
Dimittite z dimittemini. Duodecimum ẽ arguere. vel corripere de/
linquentes. Unde sapiens in parabolis. Qui arguunt prauos lau/
dabuntur et super eos veniet benedictio. Decimumtertium est cõ/
sulere.id est dare bonum consilium proximo. Decimumquartum ẽ
supplicare lesis: vt dimittant offensionem. Decimumquintum ẽ da/
re quodcunqz talentum. Unde Si deficiat res da dulcia verba.
Unde ꝓsus. Si tibi res deficit: da verba benigna petenti. Deci/
mumsextum est flectere genua causa deuotionis vel humilitatis.
Decimumseptimum est vigilare in bonis operibus .scilicet oratio/
nibus et studijs. Unde Psalmista dicit. Deus deus meus ad te de
luce vigilo. Decimumoctauum est ieiunare :et hoc solum amore de i
vt patuit in quinto dubio. Decimumnonum est laborare in bonis o
peribus. Unde Psalmista. Laborauí in gemitu meo lauabo per
singulas z c. Labores manuum tuarꝝ quia manducabis Uicesimum
est flagellare corpus. Unde psalmista. Quoniam ego in flagella pa/
ratus sum et dolor meus in conspectu meo semper. Uicesimumpri/
mum est vestire dura. Unde iohannes baptista habuit vestem de
pilis camelorꝝ. Job vero saccum et cilicium. Uicesimumsecundum
est ire nudis pedibus/Unde dñs dixit Moysi. Tolle calciamenta
de pedibus tuis .terra enim in qua stas sancta est. Uicesimumter

tium est contritionē cordis habere ⁊ hoc pro pctis/ Unde psalmista
Sacrificiū deo spūs contribulatus cor contritū et hūiliatum deꝰ nō
despicies Vicesimumquartū ē peregrinari vel ire pro indulgentijs
que procedunt ex mia dei. Vicesimumquintum est penitere. i. peniten
tiam facere. Unde iohānes baptista Agite pniam appropinquabit
regnū dei. Vicesimū sextum ē legere orōnes et seruire deo/ vnde apls
Seruire deo ē regnare Vicesimūseptimū est plorare/ vnde Qui lu
gent consolabūt. s. amore dei. Item iob. Melius ē ire ad domū luctꝰ
q̄ ad domū conuiuij Vicesimumoctauū est precari. i. orare pro alijs
et specialiter pro inimicis. vū chrs pendens in cruce/ sic orauit. Pa
ter ignosce illis quia nesciunt quid faciunt. et sic patet intellectꝰ lre

sacerdoti illa p pctis considerabis

His quoq̄ confessis que sunt iungenda notabis
manifesta pnia sit manifesta culpa
Publica sit pena fuerit si publica nora
occulta sit p q̄uis nora occulta sit pnia.
Si lateat licet enormis lateat quoq̄ pena
i. pctm̄ facit pniam agat secrete
Hoc est si peccat occulte peniteat clam
q̄libet pctā sacerdos .i. sapientius
Singula confessor prudentius vt meditetur
intentio cōfitentis s. pctī cōfitens cōsiderent
Affectus causa vicium persona notentur
p pniam veniendi sequentia
Ad dnm festinandi sunt hec tibi cause
purgatorium scz tua infirmitas verecundia
Ignis purificans mors egritudo ruborq̄
culpe magnitudo mos i. peccata
Et pene grauitas et consuetudo ruine
cōsuetudo de peccatis
Hic confitendi modus est satisfaciendi

¶ Finalit i ista pte oñdit auctor ī gñali quō ipōi debz pnia
q̄ postq̄ facta ē cōfessio de oib⁹ pctis pdcis/ tūc cōfessor notare dz
pniam quā velit iniūgere Hā si pctm̄ fuerit publicū pnia erit publi
ca/ et si sit secretū/ secreta dēt eē pnia Et vt cōfessor possit oia bñz pru
dēter meditari dz notare affectū cām vicīū ⁊ psonā cōfitētis. et vltra q̄
ista q̄ sequūt faciūt aliquē festinare ad dnm. s. ignis purgatorij mors
egritudo rubor grauitas culpe et consuetudo peccandi

Primo quare ꝑ pctō secreto non debet imponi publica penitentia
Secundo quare affectus causa vicium et persona confitentis notari debent
Circa textum dubitatur
Tertio quō intelligenda sit illa lrā ad dñm
Quarto quare z ꝓpt ꝗd sit purgatoriū
Quinto vtrū pena purgatorij sit grauissima
Sexto vtrū ignis purgatorij agit ī anima et an anima per ipsum purgatur

¶ Ad primum dubium respondetur ꝙ si peccatum sit secretum nō debet imponi publica penitēcia qz sancta ecclesia nunqꝫ scandalizat aliquem nisi scandalizatus fuerit et pro publico peccato publica debet imponi penitentia ¶ Ad scōm respondetur ꝙ primo debet attendi affectus.i.contritio confitentis.dolor de peccatis.amor dei z p̄ceptorꝫ eius Intentio abstinendi de cetero.fides catholica et huiusmodi qz ꝑm exigentiam istorꝫ maior vel minor debet imponi pnia. Secundo debet notari causa peccati scz an sit factum ex ignorantia vel impotentia vel ex praua voluntate/aut consilio vel ex huiusmodi Tertio debet attendi vicium.scz an sit veniale vel mortale cum corꝫ circūstantijs Quarto debet attendi ꝑsona scz vtrum sit secularis vel religiosus aut in ordinib⁹/vel non/aut vir/vel mulier/vtrꝫ liber/vl ser uilis an diues vel paupꝫ an senex an iuuenis an sapiens vel stult⁹ zc.quia ꝑm varietatem istorum penitentia debet variari ꝑm iudicium discreti confessoris ¶ Ad tertium respondetur ꝙ illa littera ad dominum festinandi: potest dupliciter intelligi Primo modo sic ꝙ illa que ponuntur in littera sunt cause festinandi ad dominum i.faciendi penitentiam z disponendi se ad christum Alio modo intelligitur sic littera illa que in littera ponuntur sunt cause festinandi ad dominum.i.post mortem citius veniendi ad dominum ¶ Ad quartum respondetur ꝙ multis de causis ordinatum est purgatorium. Prima causa est quia homines valde boni habebunt celum Homines valde mali habebunt infernum/et per consequens homīes mali malitia veniali habebunt locum ad delendum peccata z ille erit purgatorium Secunda causa est qz sicut summa bonitas christi nō patitur aliquod bonū irremuneratum Sic summa iusticia eius nō patitur malum impunitum Tertia causa est qz claritatem diuine lucis soli oculi mundi cordis cernere possunt. Quarta est quia ꝑ culpam diuinitas offensa est ergo requritur satisfactio.z diuina imago in nobis difformata est ideo requritur expurgatio. Quinta qz contraria contrarijs curantur ergo delectatio peccati deleri debet pena purgatorij ¶ Ad quintum respondetur ꝑm magistrum sententiarum libro quarto dicens sic Hic autem ignis purgatorij z si etern⁹

non sit numero tamen modo grauis est et excellit omnem penā quā
vnq̃ aliquis passus est in hac vita. nunq̃ enim in carne inuenta est
tanta pena: licet enim martyres passi sunt innumerabilia tormenta
excellit tamen ignis purgatorij omnia ista.

¶ Ad sextum respondetur q̃ ignis purgatorij potest dupliciter cõ
siderari. Vno modo vt instrumentum nature et sic non agit in ani/
mam /sed solum in corpus Alio modo vt instrumentum diuine iu/
sticie ⁊ sic agit in animam imprimendo illi penitentiaz Si tunc que
ritur vtrum ille ignis equaliter agat in animas sic q̃ non magis in
vnam q̃ in aliam. Respondetur q̃ non sed ex diuina ordinatione i/
gnis ille magis vel minus cruciat aiam secũm q̃ omnia plus vel mi
nus de peccatis venialibus secum portat. Mundemus ergo nos
vera contritione/confessione/et operis satisfactione vt festinare possi
mus ad gloriā dei per quaz nobis concedat qui est benedictus in sa
cula seculorum. A M E N

Duodecī sunt articuli fidei

Primus articulus Petrus. Credo in deum patrem omnipotentem creatorem celi et terre. Vnde Isaias Patrem inuocabitis qui terram fecit ⁊ celos condidit Secundus articulus Andreas Et in iesum christum filium eius vnicum dominū nostrum Vnde dauid Dñs dixit ad me filius meus es tu Tertius articulus Jacobus maior. Qui conceptus est de spiritusancto natus ex maria virgine. Vnde Isaias. Ecce virgo concipiet et pariet filium Quartus articulus Johannes euangelista Passus sub pōtio pilato crucifixus mortuus et sepultus Vnde Zacharias Aspicient omnes ad eum quem crucifixerunt Quintus articul⁹ Thomas Descendit ad inferna tertia die resurrexit a mortuis Vnde Ozee O mors ero mors tua morsus tuus ero inferne Sextus articulus Jacobus minor Ascendit ad celos sedet ad dexteram dei patris omnipotentis. Vnde Amos Qui edificat ascensionem suam in celo Septimus articulus. Philippus Inde vēturus est iudicare viuos et mortuos Vnde Ascenda ad vos in iudicio Octau⁹ articulus Bartholome⁹. Credo in spmscm Vnde Joel Effundam de spū meo sup oēm carnem Non⁹ articulus Mathe⁹ Sanctā ecclam catholicam scōrum coionem. Vnde Inuocabūt oēs nomen dñi ⁊ seruient ei Decimus articulus Simon Remissionē pctōrum Vnde Malachias Deponit deus omnes iniquitates nostras et proiciat oia peccata nostra Vndecimus articulus Judas thadeus. Carnis resurrectionem Vnde Daniel ꝓpheta Educam vos de sepulcris vrīs Duodecimus articulus Mathias Ad vitam eternam Amen. Vnde Ezechiel. Euigilabūt omnes alij ad vitam alij ad mortem Amen.

Septē pctā mortalia

⁊ sit tibi vita semper saligia vita

Monstrat saligia que sunt mortalia septem.

luxuria auaritia supbia acidia inuidia

Luxus ana super ac inuidus ira gula

Saligia

S Superbia
A Auaritia
L Luxuria
I Ira
G Gula
I Invidia
A Acidia

Quinq sensus

Visus et auditus cum tactu gustus odorq
sez visu auditu rcz omnis pcta
Sensibus his quinq haurit homo scelera

Decem precepta domini

moysi scripta
In tabulis binis lex est depicta petrinis
tenet s.sequentia
Lex precepta dei continet ista decem

Unum crede deum Non iures vana per ipsum

Sabbata sanctifices Habeas in honore parentes

Non sis occisor. Fur Mechus. Testis iniquus

Alterius uuptam Nec rem cupias alienam

¶ Nota q decem precepta sunt data contra decem plagas egyptiacas. decem precepta patet in his metris. Unum crede deum rc
Et decem plage egyptiace patent in his versibus

qr in deū non crediderūt qr nomē dei blasphemauerūt
Prima rubens vnda Ranax plaga secunda
qr dei sabbata cōtēpserūt qr parentib? non obedierūt
Inde culex tristis Post musca nocentior istis

qꝛ scōs dei occiderūt qꝛ furiis intenderūt
Quinta pecus strauit Vlesicas sexta creauit
qꝛ fornicationi vacauerūt qꝛ iniqua testimonia ꝓtulerūt
Pene subit grande Hinc brutis dente nephande
qꝛ adulterūi cōmiserunt quia auaritie studuerunt
Nona tegit solem Prima necat vltima prolem

Beptē sacramenta

presbyteriū mrimoniū baptismꝰ q̄ fit ī frōte p epm sacrm altarꝭ
Ordo coniugium fons confirmatio panis
que fit infirmis ad mortem que fit sacerdoti pro venia
Vnctio postrema confessio sunt sacramenta

Beptē dona scispūs

sapia intellcūs cōsiliū fortitudo timor pietas scientia
Sap intel con for ti pi sci collige dōa

Beptē opera miscdie cor-

poralia
visitare infirmos potare sitientes cibare esurientes redimere captīos
Visito poto cibo redimo
tegere nudos colligere peregrinos sepelire mortuos
tego colligo condo

Beptem opera misericor-

die spiritualia
corrigē peccantē cōsulere dubitāti docere ignorātē deliquēti ignosci.
Corripe suade doce dimitte
cōsulere dubitanti portare iniuriosos orare p salute primi
solare fer ora.

Quattuor ꝑtes cardinales

Justicia qua redditur vnicuiq; q̃ suum est
Prudentia qua cognoscitur quid agendum et quid fugiendum sit
Tpantia qua coercet appetitus ab his que turpiter appetunt
Fortitudo q̃ animus in aduersis non frãgitur ⁊ in prosperis non extollitur

Tres ꝑtutes theologice

Fides sine qua nemo saluari potest
Spes que per desiderium ⁊ suspirium introducit ad quietis gaudium
Charitas qua diligimus deum supra omnia et ꝓximos nostros sicut nosipsos

Octo beatitudines

Paupertas spũs.mitis.lugens.miserensq;
esuries iusticie
Justiciam petere cor mundum.pa.persequensq;

His octo fiet sepe beatus homo
Beati pauperes spũ q̃m ipsor est regnum celorum
Beati mites quoniam ipsi possidebunt terram
Beati qui lugent quoniam ipsi consolabuntur
Beati qui esuriunt et sitiunt iusticiam quoniã ipsi saturabuntur
Beati misericordes quoniam misericordiam consequentur
Beati mundo corde quoniam ipsi deum videbunt
Beati pacifici quoniam ipsi filij dei vocabuntur
Beati q̃ ꝑsecutionem patiũtur ꝓpter iusticiã q̃m ipsor ẽ regnũ celor

Ber pctã i spiritũ sanctũ

impugtio ꝓfitaꝫ agnite psũptio de dei mia desperatio a pctis
Impugnans verũ.presumens.spemq; relinquens.
obstinatio invidentia fraterne charitatis
Hinc induratus.odiens quoq; fratris amorem
contemptus penitentie
Emendam spernens.impugnans pneuma beatum

Quattuor peccata clamãtia ante deum pro vindicta

homicidium pctm ꝗ naturã

Clamitat in celis vox sanguis et sodomor

paupm ĩ iudicio vl'a potenb' qñ non soluit laborantibus

Vox oppressorum, merces detenta laborum

Nouẽ pctã aliena

iubere alijs vt mala faciant — dare cõsiliũ alteri vt damnũ inferant — dare cõsensũ alteri ad malefaciendum

Jussio — consilium — consensus

laudare raptorem vel alium pctorem — hospitare fures aut maleficos et defendere eos

palpo — recursus

habere partem de bonis ablatis — dolose furtũ vel rapinã facere — nõ resistere qñ sine periculo facere posset

Participans — inutus — non obstans

non reuelare ꝛ manifestare rem ablatam quãdo et vbi posset

non manifestans

Presens hoc opus

de modo confitendi et penitẽdi completum est ĩ sancta ciuitate Coloniensi per me Johannem koelhoff Anno dñi M cccc.lxxxix.in vigilia sancti Thome apostoli

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF